Šeštadienis, liepos 28, 1951 | No. 177 (Nr. 301)

DRAUGAS

No. 177 (Nr. 301) | Saturday, July 28, 1951

MOKSLAS ☆ MENAS LITERATŪRA

PASAKOS LOBIAI

BALIO „LIETUVIŠKŲ PASAKŲ" IŠLEIDIMO PROGA
KUN. V. BAGDANAVIČIUS, MIC

Prof. J. Balys savo pasikalbėjime spaudai „Lietuviškų Pasakų" rinkinio išleidimo proga svarsto klausimą, kodėl pasakos yra įdomios. Jis iškelia jų nuotykinį ir fantastinį turtingumą. Pasakos, pasak profesoriaus, neturi tikslo ko nors mokyti. Jos nėra tokios, kaip pasakėčios, kurios turi didaktinių uždavinių. Be abejo, su šiomis žymaus pasakų rinkėjo ir jų tyrinėtojo pastabomis reikia sutikti. Tačiau ta pačia proga gal būtų galima pastebėti, kad nuo fantastinio bei nuotykinio elemento iš vienos pusės ir iki pamokančio bei didaktinio iš antros yra dar labai platus ir didelis dvasinio veikimo tarpas. Čia telpa visas žmogus tyrinėtojas bei mąstytojas, kuris užsiima gilesniu dalykų prigimties pažinimu, jos apmąstymu ir vaizdingu bei menišku jos išreiškimu. Pasakos kūrėjas, nors nėra mokytojas, bet jis nėra ir vien nuotykiautojas. Jis nekartą yra gilus mąstytojas, daiktų prasmės tyrinėtojas ir jos atskleidėjas.

Pasakos „Suo kailiadirbys" filosofija

Trumputei analizei paimkime vieną iš pirmųjų prof. J. Balio pateiktų pasakų „Šuo kailiadirbys". Šuo parsisamdęs Vilkui išdirbti jo nunertų gyvulių kailius, nelaimei, negalėjo tesėti savo pažado. Tarp jų įvyko nesusipratimas, kuris nutarta spręsti trečiųjų teismo keliu. Į teisėjus pakviesta naminių ir laukinių gyvulių atstovai. Vilką atstovavo meška ir lapė, šunį — ožys, katinas ir gaidys. Ginčo pobūdis, kaip paprastai pasakose, nejučiomis išplinta ir tampa naminių ir miškinių gyvulių pranašumo klausimu. Miškiniai „yra mandresni už jus naminiokus", sako vilkas šuniui. Šuo naminius gyvulius apibūdina, kaip pasižyminčius teisingumu ir bičiuliškumu.

Byla pasibaigia visišku miškinių gyvulių pralaimėjimu. Ir meška ir lapė, slaptingo naminių gyvulių pranašumo išgasdinti, pasileido atgal į mišką. Vargiai ar ši byla būtų taip pasibaigusi, jeigu pasakos autorius būtų buvęs mūsų laikais išplitusių idėjų įtakoje. Jeigu jis būtų J. J. Rousseau pradėto gamtos kulto, ar kad ir nors tolimoje darvinizmo ar marksizmo ar apskritai natūralizmo įtakoje. Visos šios kryptys pasisako už „nesugadintą" gamtos pranašumą, už medžiagos dėsnio pirmavimą, už žalią, gaivališką, nepavergtą ir nepažemintą gamtos jėgą. Mūsų laikų autorius būtų neišvengęs kalbos apie naminių gyvulių pavergimą, jų degeneraciją. Jis būtų jiems pavyzdžiu pastatęs laisvą ir stiprų miškinį gyvulį. Mūsų pasakos autorius daro kitaip. Jis apvelka paslaptinga vertingumo skraiste naminius gyvulius ir leidžia jiems laimėti pergalę prieš miškinius.

Verta yra pažymėti, kad namų gyvulių pranašumo autorius išgauna ne perdėdamas ar suidealindamas namų gyvenimo aplinkybes. Priešingai. Palyginti tokioje trumpoje pasakoje namų gyvenimo menkystes ir silpnybes jis nesivaržydamas iškelia. Pats šuo kailiadirbys skaudžiai nukenčia nuo šeimininkės, kai jis norėjo truputį pasilepinti prie šilto mūriuko. Jis net iš namų išvejamas ir, negaudamas ko ėsti, vilko kailius sunaikina. Vadinasi ,namų gyvenimo aplinkybės yra kaltos, kad šuo savo pažado vilkui negalėjo tesėti. Tačiau prieš miškinius žvėris namų garbę autorius gina besąlygiškai. Pro visas namų silpnybes ir nelaimes jis sugebėjo įžvelgti jų pranašumą prieš vientisą laukinį veržlumą ir išdidumą. Tai nėra lengvas ir savaime suprantamas uždavinys. Net ir kasdieniniame mūsų gyvenime, nežiūrint padidėjusio namų patogumo ir ištaigingumo, jų sąvoka pas mus labai dažnai yra apgaubiama silpnumo bei menkumo skraiste. Ne kiekvienas su geba juose įžiūrėti dideles vertybes. Kokia prakilni namiškumo sąvoka iškyla prieš mūsų akis šio nežinomo mūsų tautos kūrėjo asmenyje! Šios pasakos autorius ją iškelia jos nepagražindamas ir neiškreipdamas.

Namų atstovai laimėjimo pasiekia ne tiek savo pozityvia kova, kiek jų priešo silpnumu. Laukinių gyvulių atstovai, šalia savo jėgos ir budrumo, pasižymi trumparegiškumu ir visišku kai kurių dalykų nesupratimu. Jie pas namų atstovus mato durklus, kardus, rykštes ir kitokius labai įspūdingus kovos bei jėgos ženklus. Taikingiausi naminiokų veiksmai jiems atrodo kaip priešo puolimai. Ir taip baimė yra tas veiksnys, kuris palaužia miško atstovų atsparumą.

Istorinis pasakos fonas

Ši pasaka ryškiai iškelia kultūrinio arba apie namus besireiškiančio gyvenimo vertingumą ir jo pranašumą prieš vienalytį, barbarišką, laukinį gyvenimo pobūdį. Pasakos autorius nemini mūsiškų kultūros ir gamtos terminų, tačiau iš tikrųjų jis sprendžia kultūros ir gamtos konflikto problemą.

Pasaka prasideda sakiniu: Senovės Lietuvos ir Žemaičių kunigaikštystėje buvo labai daug miškų..." Jeigu šis sakinys priklauso senajam pasakos autoriui, tai jis gali mums suteikti kai kurių sugestijų, nušviečiančių šios pasakos prasmę bei kilmę.

Jeigu autorius pavartoja politinę sąvoką savo pasakos pradžioje, tai mes galime visai lengvai spėti, kad namų ir namiškumo sąvoka, kurią jis šioje pasakoje taip meistriškai apgina, yra platesnė negu vien sodyba ar sodžius. Ji greičiausiai apima visą D. L. Kunigaikštiją. Nors toje kunigaikštijoje yra daug kovų ir nesantaikų, bet ji vistiek yra pranašesnė už paprastą barbarišką gyvenimo pobūdį.

Bandant jieškoti, kuriais laikais ši pasaka galėjo būti sukurta, negalima būtų jos atsiradimo nukelti anksčiau D. L. Kunigaikštijos gyvavimo vidurio. Kunigaikštijos sąvoka turėjo būti žinoma ne tik pasakos kūrėjui, bet ji turėjo būti sava ir pasakos klausytojui. Ji yra sukurta kadanors, kai respublikos vidaus kovos ir sunkumai kėlė nemažo susirūpinimo jos kūrėjui. Pasakos kūrėjui darė didelio įspūdžio kažkoks išdidus gyvenimas ir jo bujojimas, kurio jis nenorėjo vadinti naminiu.

Žinoma, mes negalime norėti tiksliau nustatyti šios pasakos kilmės laiko, tačiau jeigu yra leistina spėlioti ,tai panašias į šios pasakos vaizduojamas aplinkybes mes galime pastebėti D. L. Kunigaikščio Stepono Batoro laikais. Kada Kunigaikštija, pergyvenusi daug krizių, buvo vėl galinga. Bet ne taip galinga ,kad nejaustų nuolat augančios Maskvos galybės. Prasidėję karai su Maskva gresė abiem pusėm savo neaiškia laime. Ir Maskvos caras Jonas Žiaurusis nustebino pasaulį savo noru taikiai išspręsti konfliktą. Jis kreipėsi į popiežių, prašydamas, kad jį sutaikintų su St. Batoru. Tai iš tikro buvo kažkas panašu į vilko sumanymą eiti į teismą. Šios derybos buvo kažkas panašu į miškinių ir naminių gyvulių teismą ,kuris vyko kur nors pusiaukelėje tarp Maskvos ir Vilniaus. Smulkius šių derybų aprašymus yra paskelbęs popiežiaus atstovas jėzuitas Posevinas. Kažkas panašu į taiką buvo pasiekta.

Perdrąsu būtų teigti, kad mūsų pasakos autorius yra įkvėptas Batoro derybų su Maskva. Tačiau kokios nors derybos su mažai patikimu partneriu joje yra atvaizduotos. Šioje pasakoje mes turime du sensacinius centrus. Vienas iš jų yra miškinių žvėrių išsigandimas ir pabėgimas į mišką. Kitas — yra pats vilko sumanymas spręsti savo ginčą su šunimi teisėtu keliu.

Šios pasakos autorius turėjo būti žmogus, kurio akiratis siekė truputį toliau, negu savo sodžiaus gyvenimo ribos. Gal būt, jis nebuvo aktyvus visuomeninių įvykių dalyvis, bet jis galėjo būti žmogus, kuriam Kunigaikštijos reikalai nebuvo svetimi. Jos išvidinis gerumas davė jam įkvėpimą šiai pasakai vieno ar kito įvykio proga.

Leonardas Žitkevičius

Daina apie žingsnius

Einu keliu, ne tuo keliu,
Ir klaustis kelio negaliu:
Toli nurieda mašina,
Ženklais ir žodžiais nešina.

Slenku į tolius laukinius —
Bene išgirsiu ten žingsnius.
Pro šalį lekia mašina,
Tavim ir žingsniais nešina.

Kur dingo saulė? Kur žiedai?
Kur nemunai, kuriuos bridai?
Palankėm skuba mašina,
Šimtu blizgučių nešina.

O aš slenku vis tuo plentu
Ir jieškau pėdų įmintų.
Ir nesustoja mašina,
Dirbtinėm saulėm nešina.

NAUJA ŽEMĖS REFORMA LIETUVOJE

Lietuvos ūkio Atstatymo Studijų Komisija pasirodė su nauja studija: "Žemės reformos gairės". Prof. dr. V. Manelis paruošęs čia labai rūpestingą rašinį: praeities apžvalgą ir ateities darbų planą.

Nupasakojama valakų reforma, baudžiavos panaikinimas, žemės reforma Nepriklausomoje Lietuvoje, bolševikinė žemės reformą, padėtis vokiečių okupacijoje ir po jos. Dėstomi fak tai ir pavaizduojama statistinėmis žiniomis.

Davęs kritiškas pastabas dėl buvusių reformų prof. V. Manelis, su specialisto patyrimu, stengiasi nustatyti būsimosios žemės reformos gaires. Atsižvelgdamas į žemės ūkio sąlygas Lietuvoje (žmonių skaičių ūkyje, gyvulių darbo jėgą, ūkio mechanizacijos galimumus ir ūkio sodybos bei trobesių reikalavimus) prof. Manelis prieina išvados, kad atkurtoje Lietuvoje pravedant naują žemės reformą, ūkiai neturėtų būti smulkesni kaip 8 - 25 ha (priklausomai nuo to ar žemė pirmos ar trečios rūšies) ir neturėtų palikti stambesni kaip 50 - 80 ha (priklausomai nuo žemės rūšies). Labiausiai pageidaujami ūkiai būtų 20 - 30 hektarų.

Profesorius pramato, kad galės būti bandymų ir kitais tikslais, ir valstybinių ūkių, bet pagrinde Lietuva turės būti privačios žemės nuosavybės kraštas. Už nusavinamą žemę turės būti atlyginama pagal krašto ūkines sąlygas ir išeinant iš bendrųjų visuomeninų interesų. Įstatymas turės normuoti ir paveldėjimo klausimą, kad ūkiai nebūtų perdaug susmulkinti.

Studija verta dėmesio. Chicagoje ją galima gauti pas prof. S. Dirmantą 4241 So. Maplewood, Chicago 32, Ill.

Naujas laikraštis

Paryžiuje pasirodė pirmas numeris katalikiško laikraščio rusų kalba, pasivadinęs "Rusų Katalikų Pasiuntinys". Laikraštis išeis tuo tarpu kas du mėnesiai.

Gregorianiška melodija

Vatikano knygų leidykla savo poliglotoje meniškai išleido Mišias Mergelės Marijos į Dangų Paimtos garbei. Mišių melodijų yra gregorianiška.

BUČIUOJA

Imigrantai New Yorke bučiuoja Laisvės Statulą. (INS)

DEIMANČIUKAI

Rašytojo kelias

Rašytojo - kūrėjo pasaulis panašus į augantį medį: pradžioje jis nedrąsiai leidžia į žemę šaknis, traukia gyvybės syvus, mezga smulkučius vaisius, gi artėjant gyvenimo vidudieniui ir subrendimui, praskleidžia visą savo pilnybę. Poetas Bern. Brazdžionis, 1943 m. redaguodamas savo rinktinės poezijos leidinį "Per pasaulį keliauja žmogus", prisiminęs savo kūrybos kelią nuo pat augimo iki subrendimo, rašo: "Pagrindiniau taisant, daugelis dalykų reikėtų iš naujo parašyti, nes daugelio bandytų stiliaus priemonių, manierų ir minties skskursų šiandieną autorius yra atsisakęs". Rašydamas įvadą į J. Aisčio poeziją ir patiekdamas visuomenei jo rinkinį "Pilnatis", Bern. Brazdžionis prasmingai primena: "Poetinėm puošmenom ir charakteringais ypatumais gausus J. Aisčio pirmasis kūrybos periodas (tai charakteringa ir kitų tautų poetams)". Rašytojas - kūrėjas, kuris neauga ir netobulėja, niekada nepateks į didžiųjų menininkų eiles.

Poetas ir daržininkas

Jaunuolis, pajutęs savyje nors menkutę kūrybos kibirkštį, tuojau svajoja išleisti atskirą leidinį, užsirekomenduoti ir išgarsėti.. Kritikas Ad. Jakštas, kovojęs su šiuo skubiu rašytojų noru išgarsėti, o nenorinčiais bręsti ir tobulėti, viename literatų susirinkime pakviestas kalbėjo: "Poetai daug ko turėtų pasimokyti iš daržininko, kurs kantriai prižiūri ir laisto pasėtus augalus. Jeigu daržininkas, smalsumo pagautas, pradėtų gleznius augalėlius savo ranka tempti ir grei tinti jų augimą, jis juos tik sužalotų ir niekada nesulauktų vaisių. Derlius ateina tik po kantraus laukimo ir kruopščios augalų priežiūros".

Maironis nebepažįsta savęs

1931 m. Kauno Kunigų seminarija surengė tradicinę pavasario ekskursiją laivu aplankyti Nemuno krantuose glūdinčių istorinių vietų, miestelių. Dalyvavo ir rektorius Maironis. Mėlyna Nemuno juosta, skardūs krantai, po laukus krutą artojai visiems priminė Maironio dainose skęstančią Lietuvą, sodybas su raustančiais žemčiūgais, žaliuojančiomis rūtomis; klierikai nejučiomis apsupo rektorių Maironį ir užtraukė "Lietuva brangi, mano tėvyne". Maironis susimąstęs klausėsi dainos ir po to tyliai pratarė: "Aš nenoriu dabar tikėti, kad tai būčiau parašęs"... Senelio akyse sužvilgo praeitis, atnešusi aną nebepažįstamąją kūrybos valandą, dejones ir kančias, pagimdžiusias Birutės dainos užburtą tėvynę!

Lietuvos legendos

Gintaro krašto legendos — pasakos neseniai išleistos "Rūtos" leidyklos, antrašte "Svajūnas". Dalyvauja du autoriai: Pr. Enskaitis ir Adolf. Venclauskas. Rašiniai persunkti gilia Lietuvos meile. Pasakų, legendų formoje atkuriama Lietuvos mitologija, vaizduojamos senovės lietuvių kovos, tėvynės aimanos, Dariaus - Girėno žygis, Jūratės - Kastyčio meilės tragedija. Aprašymai nuotaikingi, nors be ypatingų pretenzijų. Knygutė — 49 pusl. Kaina 25 ct.

ZIGMAS STARKUS

D. NARGE LAVIČIUS

Išnyksiu, kaip dūmas,
neblaškomas vėjo
ir niekas manęs neminės.
Maironis

Yra žmonių ryškių savo išore, yra asmenybių ryškių savo iškalba, bet žmonių ryškių savo principais ir neabejotinai naudingais valstybei bei visuomenei darbais nedaug pasitaiko. Likimo ironija nori, kad apie pirmųjų kategorijų ryškiuosius būtų daugiau ir garsiau kalbama, nors dažnai, pagerbiant jų atmintį, reikia šį bei tą nutylėti ir kaiką pridėti. O kaip dažnai jiems priskiriami nuopelnai, už kuriuos iš tikrųjų reikėtų dėkoti tų "ryškiųjų" šešėly likusiem darbinin kams! Todėl aš labai džiaugiuos dabar turėdamas progos paminėti vieną kuklų, vengusį bet kokios reklamos, tačiau nepaprastai ryškų savo charakteriu ir naudingais darbais asmenį, apie kurį kalbant nereikia nieko nuslėpti nei nieko pridėti. Turiu galvoje velionį Zigmą Starkų.

★

Kilęs iš žinomo pedagogo šeimos, Zigmas Starkus studijavo Maskvos universiteto matematikos fakultete. Griežto mokslo studijos jį vertė logiškai ir labai preciziškai galvoti. Tos įgytos ypatybės su įgimtu protu, gera atmintimi ir retu darbštumu padėjo mūsų jaunam politikui ir parlamentarui gerai orientuotis ir teisiniuose klausimuose, juos tinkamai formuluoti ir suprasti pagrindinius finansinės politikos dėsnius.

★

Kuklios išvaizdos ir napasižymįs iškalba Z. Starkus iš pirmo žvilgsnio darė labai malonaus ir protingo žmogaus įspūdį. Jo pasikalbėjimo būdas sustiprindavo pirmąjį įspūdį, telkdamas jam dar daugiau simpatijų. Todėl nestebėtina, jog kiekviena Lietuvos vyriausybė norėjo jį matyti savo bendradarbių tarpe.

Pats Starkus man sykį juokaudamas taip nupasakojo savo politinės karjeros pradžią. "Gyvenau tada Starapolėje (taip Starkus vadindavo Marijampolę). Vieną rytą išeinu į gatvę ir matau ant tvorų išlipytus plakatus, skelbiančius Lietuvos vyriausybės sudarymą. Ir ką matau — tūlas Zigmas Starkus paskirtas Vidaus reikalų viceministeriu. Dar atžymėta, kad jis krikščionis demokratas. Pagalvojau: žiūrėk, atsirado antras asmuo su mano pavarde ir vardu. Bet, kad aš paskirtas, man nė galvon.

Taip be jo paties noro ir žinios pradėta politinė ir administracinė karjera tokiu pat būdu tęsėsi per visą Nepriklausomos Lietuvos gyvenimą. Išrinktas į Steigiamąjį, o vėliau ir į sekančius seimus, Starkus nejučiomis virto pagrindiniu seimo konstitucinės, žemės reformos ir savivaldybių komisijų šulu. Tų komisijų paruoštų įstatymų straipsnių daugumą buvo jo "nušlifuoti". Kaip tik tame darbe išsiskleidė jo gabumai, kitiems neįprastas darbo pamėgimas ir jam atsidavimas.

★

Starkus vengė demagogiškų kalbų, objektuviai vertino politinių draugų ir priešų žodžius ir darbus, todėl buvo tiek pozicijos, tiek ir opozicijos gerbiamas. Paskelbus Žemės Reformos Įstatymą kilo klausimas, kam gi pavesti jo vykdymą, nes jis, kaip ir kiekvienas revoliucinis aktas, suteikė daug progų malversacijoms ir neteisėtumams. Aišku, kad jį vykdyti galėjo tik toks asmuo, kuriam nieko negalima būtų prikišti iš moralės pusės, o taip pat kuris gerai orientuotųsi pačiame įstatyme. Tokias kvalifikacijas turėjo tik Starkus. Jis buvo paskirtas Žemės Reformos Valdybos pirmininku. Jo duota įstatymo vykdymo kryptis buvo iš tiesų pavyzdinga.

Neilgai trukus Starkus buvo paskirtas Vidaus reikalų ministeriu. Tuo metu buvęs prezidentas Aleksandras Stulginskis man taip atpasakojo jo paskyrimo procedūrą. Vieną vakarą prezidentas pakvietęs Starkų ir įkalbinėjęs priimti vidaus reikalų ministerio portfelį. Starkus atsisakęs, motyvuodamas savo netinkamumu Tuomet Stulginskis užrakinęs kabineto duris ir žadėjęs Starkaus neišleisti iki jis nenusileisiąs. Pasikalbėjimas užtrukęs iki 2 val. nakties. Galų gale Starkus sutikęs, tačiau su sąlyga, kad priimdamas paskyrimo aktą, jis kartu įteikia ir atsistatydinimo prašymą, kurį prezidentas paskelbtų pirmam nepasitenkinimui iš pozicijos ar opozicijos pusės pasireiškus.

Starkus išbuvo vidaus reikalų ministerijoje tik kiek daugiau vienerių metų. Tačiau jo palikimas savivaldybių, policijos ir sveikatos srityse įvairių įstatymų, instrukcijų ir taisyklių pavidale pralenkė kitų ilgiau išbuvusių ministerių palikimus. Už tat Starkus, valdininkams antrą valandą po piet išsiskirsčius, dar ilgai sėdėdavo savo kabinete. Jei nereikėdavo skubėti į seimą, jis čia likdavo iki vėlybos nakties.

Vėliau Starkus gavo Valstybės kontrolieriaus postą. Čia jis valstybės pajamų ir išlaidų reikaluose nežinojo kompromisų ir buvo "nesukalbamas". Tai buvo pirmas mūsų Valstybės kontrolierius, kuris seimui patiekė kruopščiai paruoštą biudžeto vykdymo apyskaitą kupiną vertingų pastabų.

Po guodžio 17 d. perversmo iš Lietuvos politinio horizonto išnyko daug parlamentinių "žvaigždžių". Jos neteko bet kokios įtakos visuomeniniame gyvenime. Zigmas Starkus, kaip ir parlamentiniais laikais, be savo pastangų liko mūsų viešojo gyvenimo viršūnėse.

Jis buvo pakviestas į Lietuvos Banko direktorius, o vėliau įsteigus Valstybės Tarybą buvo norima, kad jis pereitų ton institucijon. Kaip visuomet, taip ir šį kartą kilo karštas ginčas. Lietuvos Banko valdytojas V. Jurgutis įrodinėjo, kad bankas be Starkaus negalės išsiversti, o Valstybės Tarybos pirmininkas S. Šilingas teigė, jog Tarybai trūksta rimtų darbininkų, todėl tos jaunos institucijos prestižo sumetimai reikalauja bent Starkaus vardo. Prezidentas Smetona ginčą išsprendė Tarybos naudai.

Taryba nepateisino į ją sudėtų vilčių, tačiau visi teisininkai, pažinoję tos institucijos darbus, objektyviai pripažįsta, kad jos paruoštuose įstatymo projektuose ir pareikštose nuo monėse kiekviena gilesnė, gerai formuluota teisinė mintis

(Nukelta į 2 psl.)

MŪSŲ KALBA

TVARKO

DR. P. SKARDŽIUS IR S. BARZDUKAS

58. Rožančius, rožynas ir rožinis

Mūsų tikybinė terminologija dar nebuvo galutinai baigta tvarkyti nepriklausomybės laikais; dar sunkiau ji gali būti tvarkoma tos nepriklausomybės netekus, nes patys dvasininkai nesiima iniciatyvos tai netvarkai pašalinti, o kiti, apie tai rašydami, kartais perdaug ir nereikalingai nuneša. Štai vienas toks probleminis dalykas yra lietuviškas **rožančiaus** pavadinimas.

Visiems yra aišku, kad pats **rožančius** yra nelietuviškas žodis: jis visų pirma yra paskolintas iš lenkų **różaniec** (plg. čekų **růženec**), o šis savo keliu yra verstas iš viduramžinio lotynų **rosarium.** Kitos kalbos su tuo pagrindiniu šaltiniu yra įvairiai pasielgusios; pvz. vokiečiai jį yra išsivertę į **Rosenkranz** "rožių vainikas", o anglai sau prancūzais tik iš dalies jį yra persidirbę: anglų **rosary,** prc. **rosaire.** Mes kaip su daugybe kitų tikybinių terminų, taip ir su šiuo lotynų kalbos žodžiu esame susipažinę ne tiesiogiai, bet per tarpininkus, būtent per slavus.

Dabar, norėdami šiaip ar taip lenkišką **rožančių** sulietuvinti, turime atsiminti, ką reiškia lotynų **rosarium.** Šis žodis pagal savo darybą yra kolektyvinis ir visų pirma reiškia "rožių krūmą, rožių sodą, rožyną". Tikybine prasme lot. **rosarium** yra simbolinės reikšmės: juo yra vadinama speciali maldos rūšis ir tam tikra maldos priemonė (a string of beads, vok. Gebetsschnur). Mat, kadangi Marija dažnai **rože** simbolinama (simbolizuojama), tai ir jai skirtoji malda, susidedanti iš daugelio pasikartojančių **Ave Maria (Sveika Marija),** taip pat gali būti laikoma dvasiniu garbės **rožių** rinkiniu, arba vainiku. Lietuviškai šitą rinkinį galime vadinti kolektyviniu **rožynu;** plg. **gėlynas** "gėlių lysė", **žolynas** "žolių priaugusi vieta, žolių laukas; žolė" ir kt. Bet šalia to **rosarium** "rožių vainikas". visai tinkamai lietuviškai gali būti vadinamas ir **rožinis vainikas** (plg. **eršketinis** vainikas, **eršketinė** karūna) arba sutrumpintai **rožinis;** plg. **ąsinis** "ąsotis, ąsotas puodas", **molinis** "iš molio padarytas puodas", **skalinis** "eglinė skala pliauskoms skelti" ir kt. Taip pat **rožinio (rožių) vainiko** vietoje norint galėtų būti vartojamas ir vienas **vainikas,** visai panašiai, kaip kad italai, užuot vartoję pilną pavadinimą **corona del rosario,** paprastai tenkinasi vienu žodžiu **corona,** pvz. **recitare la corona** "kalbėti rožančių". t

"Lietuvių kalbos vadove" teduodami du **rožančiaus** pakaitai — **rožynas** ir **rožinis.** Dabar prie šių naujadarų dar gali būti pridėtas ir trečias pavadinimas — **vainikas** arba **vainikėlis,** kurį yra linkęs teikti vysk. P. Būčys, laišku atsakydamas į kelis mano kalbinius klausimus.

Tuo tarpu, kol atsakingi lietuvių katalikų atstovai nėra dar pasisakę šiuo kalbamuoju reikalu, čia tyčiomis susilaikoma nuo kurio nors minėtojo pakaitalo didesnio protegavimo. Antra vertus, ilgos **rožančiaus** tradicijos taip pat sunkina šį pasirinkimą. Kad tai yra nelengvas dalykas, rodo **bažnyčios** bei **eklezijos** pavyzdys, lenkiški **škaplieriai,** kuriems net "Lietuvių kalbos vadove" neduodama pakaitalo, ir kt.

—P. S.

Mūsų rašytojai

Jau baigiama atspausdinti šie nauji lietuvių autorių kūriniai:

— **Al. Barono novelės** "Žvaigždės ir vėjai",

— **A. Vaičiulaičio** antra ir papildyta laida "Valentinos",

— **G. Tulauskaitės** eilėraščiai "Po svetimu dangum".

— **Kun. A. Sabaliausko,** lietuvio misionieriaus Indijoje ir Venecueloje patyrimai "Nuo Imsrės iki Orinoko".

— **V. Joniko** poezija "Sielvarto raudos",

— **Dr. A. Maceinos** nauja studija — Antikristo karalystės įsikūnijimas — "Niekšybės paslaptis".

JAU SPAUDOJE

Veikli "Ventos" leidykla jau pradeda Vokietijoje spausdinti:

— **Jurgio Savickio** romaną — dienoraštį iš karo meto "Žemė dega",

— **Jurgio Jankaus** romaną "Šešėliai".

— **A. Vaičiulaičio** noveles "Rinktiniai raštai",

— **P. Jurkaus** poemą "Juodvarniai" ir lietuviškos buities legendas "Auksinis paveikslas".

Vaikas pamokė vyskupą

Kartą vienas vyskupas aplankė kaimo parapiją ir suteikė Sutvirtinimo Sakramentą. Po iškilmių vyskupas vaikams kai ką paaiškino iš katekizmo ir tarė: "O dabar, vaikai, jūs manęs paklauskite, kas dar neaišku, ir aš jums atsakysiu, paaiškinsiu". Staiga vienas berniukas pakėlė ranką ir paklausė vyskupą: "Pasakykite man, kada kelias buvo pavargęs, kada šaltinis buvo ištroškęs ir kada gyvenimas buvo numiręs?" Vyskupas tik pakraipė galvą ir negalėjo atsakyti. Tada berniukas pats paaiškino: "Jūs gi žinote, kad Kristus yra pasakęs: "Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas". Benešdamas kryžių Jėzus buvo pavargęs ir kiti padėjo jam nešti; būdamas tiesa ir gyvenimo šaltinis, ant kryžiaus prikaltas Kristus šaukė "trokštu".

Vyskupas susimąstė ir paklausė berniuką: "O kas tau tai paaiškino?" Berniukas drąsiai atsakė: "Mama. Ji dažnai mums namuose daug gražių dalykų papasakoja, katekizmą paaiškina. Iš jos ir girdėjau". Vyskupas, tai išgirdęs, pasakė: "Parėjęs namo pasveikink savo motiną. Šeima dažnai daugiau duoda, negu gerai vedamos mokyklos".

Susfos žurnalas

Per dešimt metų lankęs savo skaitytojus mėnesinis žurnalas "Tomorrow" su rugpiūčio mėn. laida visai sustoja ėjęs. Jį leido ir redagavo Eileen Garreth. Žurnalas išsilaikė tik dešimt metų.

Kaip gyvenama, taip ir miršta.

—Ispanų priežodis

Jakštas susipyko su Vaižgantu

A. Jakštas ir J. Vaižgantas buvo seni ir geri draugai. Juos jungė bendras darbas ir kovos dėl Lietuvos, carinės Rusijos priespauda, trėmimai ir kančios. Dažname lietuvių susibūrime ar šventėse Kaune matydavosi A. Jakštas ir J. Vaižgantas, abu pražilę, susikabinę rankomis kartu vaikšto, šnekučiuoja.

Kartą Vaižgantas ne perdaug vertingą knygutę spaudoje išgyrė, vadindamas ją brangiu deimančiuku. Netrukus užsuko pas A. Jakštą svečiuosna. A. Jakštas tik parodė jam duris ir sušuko: "Išeik, tu man nereikalingas. Tiesa brangesnė už draugą". Vaižgantas išdulino namo. Po kelių dienų atvėso A. Jakštas, apsigalvojo pasikarščiavęs ir nuvykęs pas Vaižgantą, atsiprašė ir vėl abu ilgas valandas kalbėjosi apie literatūrą, bendrai dirbtąjį kultūros darbą, tik, tur būt, nepalietė anos minėtosios knygutės, kurią Vaižgantas pergreitai buvo papuošęs "deimančiukais".

St. Šalkauskis moko rašyti

Prof. Stasys Šalkauskis, savo kalbose ir raštuose siekęs ypač minties tikslumo ir griežtumo, šią ypatybę norėjęs įkvėpti ir savo studentams, besirengiantiems ateities mokslo darbams. Profesorius, rengdamas studentus našioms studijoms ir vėliau savarankiškam darbui, parašė jiems knygą "Bendrosios mokslinio darbo metodikos pradai", kur apie rašymo meną taip sako: "Kas kiekvieną dieną nepaskiria nors trumpos valandėlės rašymui ir savęs nelavina tiksliai išreikšti mintis raštu, tas niekada nebus rašytojas".

PLATINKITE "DRAUGĄ"

ZIGMAS STARKUS

(Atkelta iš 1 psl.)

paprastai buvo Starkaus nuopelnas. Tačiau ir čia Starkus negavo progos visai atsiduoti pamėgtam darbui.

Pasaulinė ūkinė krizė neaplenkė ir Lietuvos. Jos svetimos valiutos ištekliai pradėjo tirpti kaip ledas pavasarį. Nau jai paskirtas Lietuvos Banko valdytojas atsikirsdamas į prie kaištus, kodėl laiku nesigriebta atitinkamų priemonių, prezidentui pareiškė nepasitenkinimo esamais direkoriais ir prašė Bankui grąžinti Starkų.

Starkus grįžo Lietuvos Bankan. Už kelių dienų skelbiamas jo parašytas svetimųjų valiutų laikymo, pirkimo ir pardavimo įstatymas. Tuo buvo pradėta nauja autarkinio ūkio epocha mūsų ekonominiame gyvenime. Visi su valiuta susiję klausimai buvo pavesti spręsti Starkui valiutų komisaro teisėmis. Siose pareigose Starkus išbuvo iki sovietų okupacijos. O pareigos buvo nemalonios. Reikėjo laikytis griežčiausio taupumo. Pačiam baustį už nusikaltimus valiutų įstatymui. Tų pareigų nemalonumą gerai atvaizduoja jo paties man papasakotas atsitikimas. Sykį vienas žymus advokatas, politikas ir kartu Lietuvos Banko Tarybos narys paprašė leidimo išvežti dalį vienos užsienio bendrovės banke laikomos užsienio valiutos. Starkus pasipiktinęs sušuko: "Tamstos prašymas neteisėtas ir nepadorus. Neteisėtas, nes neturi jokio teisinio pagrindo, o nepadorus todėl, kad tamsta būdamas Banko Tarybos narys savo prašymu nori padaryti Bankui žalos, o kartu suteršti savo ir mano, kaip Banko pareigūnų, garbę."

Starkus kiekvieną dieną iš Banko grįždavo namo su pilnu portfeliu. (Jis eidavo pėsčias. Valdiniu automobiliu naudotis vengė). Tačiau tame portfelyje nebuvo Banko raštų. Tuos reikalus jis išspręsdavo vietoje. Namo nešėsi įvairiausių ūkinių įstatymų projektus, kuriuos jam prisiųsdavo ministerių kabinetas, prašydamas pareikšti savo nuomonę. To paties praįydavo ir ministeris pirmininkas J. Tūbelis, prisiųsdamas savo kalbas ūkiniais klausimais.

Todėl nestebėtina, kad po Tūbelio mirties formuojant naujus ministerių kabinetus, Smetona finansų ministerio portfelį siūlydavo Starkui. Tačiau jis atsisakinėjo — aš netinku — sakydavo. Po vieno tokio pakalbio Starkus man prasitarė: "Pirmam Vyriausybės Žinių numeryje esu atžymėtas kaip krikščionis demokratas, todėl netinku tautininkų finansinės politikos vykdymui".

Toks buvo bolševikų į Sibirą ištremtas Zigmas Starkus. Jo palikto vaizdo nereikia gražinti. Faktas, kad tokių žmonių turėjome labai mažai, ji išryškina, palieka sekūnų pavyzdžiu ateičiai.

JAU IŠSPAUSDINTA

Marijos apsireiškimų Fatimoje 1917 metais aprašymas.

128 pusl. Kaina $1.00

Užsakymus su pinigais siųskite:

"DRAUGAS"
2334 So. Oakley Ave.,
Chicago 8, Ill.

Užsakytos knygos siunčiamos paštu.

NELAUKITE, NES—

Rytoj Jau Gali Būti Pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 1043

Telefonas CEntral 6-5208

GENERALINIAI AGENTAI Šių Kompanijų:

PHOENIX INDEMNITY COMPANY
MICHIGAN FIRE AND MARINE INSURANCE COMPANY
LUMBERMAN'S INSURANCE COMPANY
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
IMPERIAL ASSURANCE COMPANY

VISKO UŽTEKTINAI — TUOJAU PRISTATOM

Baldus, šaldytuvus, pečius, skalbiamas mašinas, lovas, matracus, kilimus, radio, televizijos setus, vaikučiams baldus. Žemos kainos, lengvi išmokėjimai. Turime didelį pasirinkimą.

GAMINAME BALDUS IR PAGAL UŽSAKYMĄ.

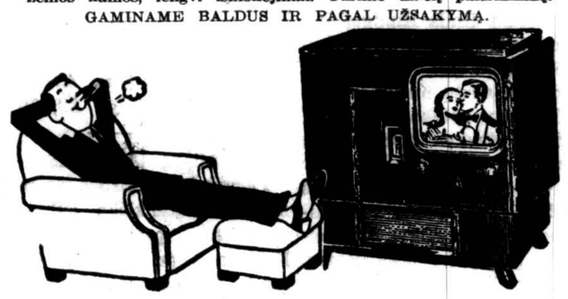

ROOSEVELT FURNITURE CO., Inc.

LIETUVIŲ KRAUTUVĖ

2310 WEST ROOSEVELT RD. SEeley 3-4711

Atidara ir sekmadieniais nuo 11 ryto iki 4 val. p. p.

Perskaite "Draugą" duokite jį kitiems.

Taupyk sąmgiai ir užtikrinsi savo ateitį...

Standard yra stipriausis taupymo įstaiga visoj Amerikoj.

TURTAS $28,000,000.00

ATSARGOS FONDAS $2,800,000.00

Federal Savings & Loan Insurance Corporation bei Federal Home Loan Bank System narys

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 Archer Avenue,, kampas Sacramento Avenue

TELEFONAS: VIRGINIA 7-1141

JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas

Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 4 po pietų
Ketvirtadieniais nuo 9-tos ryto iki 8 vakare
Trečiadieniais visai neatidaroma

ADVOKATAS
ALPHONSUS A.
SEIBUTIS
Praneša atidarymą
NAUJO OFISO
111 W. WASHINGTON ST.
ROOM 1005
Tel. DEarborn 2-5801
Val. nuo 9 iki 3 val.
Pirmadieni iki penktadienio
OFISAS 810 W. 19TH ST.
Tel. HAymarket 1-0750
Val. nuo 4 iki 6 val. — pirmadienį iki penktadienio
Nuo 4 iki 8 v. v. — antradieniais ir ketvirtadieniais

CONRAD PHOTO STUDIO
(Lietuvis Fotografas)
SPECIALYBĖ VESTUVĖS

$15.00 vertės dovana jaunavedžiams atsinešus šį skelbimą.
414 WEST 63RD STREET
Tel. ENg. 4-5883 — ENg. 4-5840

Tel.: Ofiso YA.7-3526, rez. RI.7-0057
DR. G. J. BYLAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4038 So. Archer Ave.
(prie California Ave.)
VAL.: kasdien 6:30 iki 9 val. vak. Šeštadieniais 1—4 val. p. p. Sekmadieniais uždaryta.

Tel.: ofiso VI.7-0800, rez. FR.6-4922
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 Archer Ave.
Kampas Archer California Ave.
VAL.: 2—4 ir 6—9 p.p., išskyrus sekmadienius.

DR. I. E. MAKAR
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
11750 So. Parnel
Tel.: PUllman 5-8277
VALANDOS:: pagal susitarimą

Tel.: Ofiso PR.6-6446 rez.HE.4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Rd.
VAL.: Nuo 2 iki 4 p.p.: 6 iki 8 vak. Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

Tel.: Ofiso WA.8-3060, rez.CO.4-1187
DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
10748 So. Michigan Ave.
VAL.: (išskyrus šeštad. ir sekmad.) Nuo 1 iki 4 v. p.p.; 7—9 v.v. Šeštad. priima tik pagal susitarimą.
Rezid.: 10838 So. Wabash Ave.

Tel.: Ofiso YA.7-5557 rez.RE.7-4966
DR. FRANK C. KWINN
(KVIEČINSKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1651 West 47th Street
LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2 val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30 v. v. Išskyrus trečiad. ir šeštad. vak

Tel.: Ofiso YA.7-0554 rez. MI.3-2880
DR. CHARLES ŠEGAL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 So. Ashland Avenue
(antras aukštas)
OFISO VAL.: Nuo 10 iki 12 v. ryto, nuo 2 iki 4 v. p.p.; nuo 7 iki 8:30 v. v. Sekmad. nuo 10 iki 12 v. dieną

Emerg. Tel. KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 Archer Ave., Chicago, Ill.
Tel. LAfayette 3-3210
VAL.: pirm., antrad., ketv., 12—2:30 ir 6—8 vak., penkt. ir šešt. 12—2:30
6234 Archer Road, Argo, Illinois
Tel. Summit 1580
VAL.: penktad. 3:30 iki 8 val. vak. šeštad. 3:30 iki 6 val. vak.

Telefonas OLympic 2-4276
DR. P. ATKOČIUNAS
DANTISTAS
1446 So. 49th Court, Cicero
VAL.: antr., ketvr. 10-12, 2-6, 7-9 pp. penkt. 3 — 6, 7 — 9p.p.
3147 S. Halsted St., Chicago
VAL.: pirm., treč., šešt. 3 — 8 p.p penkt. 10 — 12 ryte

Telefonas: REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
PHYSICIAN and SURGEON
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
3925 West 59th Street
VAL.: 2—4 popiet, 6:30—8:30 vakarais. Trečiad. pagal sutartį.

Tel.: Ofiso YA.7-1166, rez.DA.6-1126
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 West 35th Street
(kampas Halsted ir 35-tos gatv.)
VAL.: 1—4 ir 6:30—8:30 p.p. kasdien. Atidara šeštad 1—4 val.
Rez. 3247 S. EMERALD AVE.

Tel.: Ofiso HE.4-5849, rez.HE.4-2321
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6757 So. Western Ave.
VAL.: trečiad. ir šeštad. pagal susitarimą; kitomis dienomis nuo 2 iki 4 popiet. 7—9 vakare.

Tel.: Ofiso HE. 4-2123, rez. PR. 6-8484
DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6255 South Western Avenue
VAL.: kasdien 2—4 p.p. ir 6—8 vak. šeštad. 2—4 p.p. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

Ofiso telefonas VIrginia 7-1886
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4204 Archer Avenue
VAL.: kasdien nuo 2:00 iki 8:00 val. trečiad. ir sekmad. tik susitarus.

Ofiso telefonas GRovehill 6-4020
Rezidencijos telef. HIllcop 5-1560
Dr. Alexander J. Javois
(JOVAIŠAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 West Marquette Rd.
VAL.: Nuo 2—4 v. p.p. ir 7—9 vak. trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

DR STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 So. Ashland Ave., Chicago
VAL.: nuo 2—4 ir 6—8; trečiad., šeštad. ir sekmad. tik pagal sutartį.
Tel.: Ofiso YA.7-4787, rez.PR.6-1930
Jei neatsilieps viršminėti telefonai šaukite: MIdway 3-0001

Tel.: Ofiso CA.6-0257, rez.PR.6-6659
DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Rezid. 6600 S. Artesian Ave.
VAL.: 11 v. r. iki 3 p.p; 6—9 v.vak.

Tel.: Ofiso VI.7-6583, rez.RE.7-7868
DR. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL.: 1—3 popiet ir 7—8 v. vak. trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas, šeštad. tik nuo 1—3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66TH PLACE

DR. B. C. BRUZAS
DANTISTAS
VALANDOS: 10 iki 8
Trečiadieniais tik susitarus.
4003 Archer Avenue
Truputį į rytus nuo California
Tel. YArds 7-7772

Tel.: Ofiso KE.3-9000, rez. OL.2-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
9 So. Kedzie Ave., 304 kamb.
VAL.: 1-5 ir 6-8 pirmad., trečiad. ir penktad. Kitu laiku pagal susitarimą
Rez. 1635 S. 48TH CT., CICERO

Dr. Anthony A. RUDOKAS
OPTOMETRISTAS
4701 S. Damen Ave. Chicago 9, Ill.
VAL.: nuo 6 v.v. iki 9 v. vak., Šešt. nuo 10 v.ryt. iki 6 v.v. išskyrus treč.
šaukite — YArds 7-7381

Egzaminuoja Akis — Pritaiko Akinius
DR. J. J. SMETANA, JR.
OPTOMETRISTAS
AKIŲ SPECIALISTAS
1801 So. Ashland Avenue
VAL.: pirmad. antrad. ketvirtad., penktad. 9:30—12; 1:30—8 v.v., trečiad. uždaryta, šeštad. 9:30 iki 12; 1:30 iki 5 val. vak.
CAnal 6-0523. Platt Bldg.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

Tel. YArds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 W. 35th Street
VAL.: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. trečiad. nuo 10—12, šeštad. 10—3 p.p.

VIRŠAIČIO SAPNAS

Feljetonas

BRAŽVILIUS

Šventėme buvusio Pimpaičių valsčiaus raštininko Ciprijono Karkelio gimimo dieną.

Buvo susirinkęs beveik visas Pimpaičių valsčius. Ir policininkas Degutis su žmona, ir kontrolasistentas Birbynė, ir kalvis Tapaitis, ir ūkininkas Kermošius, ir laiškanešys Gervė su Gerviene, ir aš, žinoma. Trūko tik pieno nugriebimo punkto vedėjo Riebučio su Riebutiene. Mat, atsitiko taip, kad Riebučiai ir Karkeliai dar Vokietijoje, indijoniškai kalbant, karo kirvį iškasė. Ne tiek vyrai, kiek moterys, tiesą sakant. Dėl titulų, žinoma. Riebutienė spyrėsi, kad jos vyras būtų vadinamas "Ponas Nugriebimo Punkto Vedėjas", o Karkelienė Riebutį smarkiai sutrumpino ir tiesiog Punktininku pavadino.

— Mano vyras dirbo raštinėje, vadinasi raštininku, Degutis dirbo policijoje, vadinasi policininku, tad Riebutis dirbęs punkte, aiškiai punktininkas, — tvirtino ji. — Jeigu būtų pieninė, — kitas reikalas. Tada — neabejotinai pieninin kas...

Nežiūrint visų laimės ir linksmybės linkėjimų, Karkelis sėdėjo savo ausis kumščiuose užgniaužęs.

— Tu kažkaip ne pagal bendrą tvarką, Ciprijonai, — po šeš tosios nebeiškentė Tapaitis. — Čia mes į tavo sveikatą stikliukus kilnojame ir ilgiausių metų giedame, o tu, žiūrėkis, sėdi nosį nudūręs, lyg Amerikos konsulo prieangyje dar pereinamoje stovykloje. Sakyk, kas tau ant plaučių akmenį užritino?

— Niekas jokio akmens, o tik šiaip sau. Sapną sapnavau.

— Kągi tokio sapnavai? — susidomėjom, žinoma. — Tikriausiai į ką nors nepaprasto?

— Gal Paleckis tave į Sibirą vežė?

— O gal Bimba Amerikos prezidentu pasidarė?...

— Ne. Visai kitaip. Sapnavau... Kaip čia pasakyti?... Sapnavau, kad grįžau į... laisvą ir nepriklausomą Lietuvą. Mane ten norėjo Pimpaičių valsčiaus viršaičiu padaryti...

Tokias naujienas išgirdus mūsų jau ir taip aukštai pakilusi nuotaikos rodyklė tiesiog pašoko.

— Tegyvuoja laisvė ir nepriklausomybė! — sušuko kontrolasistentas Birbynė.

— Valio grįžimas į Pimpaičius! — metė šūkį laiškanešys Gervė.

— Ilgiausių metų Pimpaičių valsčiaus viršaičiui Ciprijonui Karkeliui! — pakėlė stiklą policininkas Degutis. — Tik, — pridūrė jis, pasiekęs stiklo dugną, — kurių velnių tu nosį nukoręs, jei sapnavai Pimpaičius, ir net viršaičiu buvai?

— Ilga istorija, — numojo ranka Karkelis. — Ir pasiutiškai sudėtinga.

— Prašau, ponas Karkeli! — užsipuolė Degutienė. — Papasakokite mums savo sapną. Taip įdomu, žinote. Tiesiog dirgina!

Ciprijonas Karkelis, svečių ir viešnių priremtas prie sienos, paėmė dar vieną ant drąsos ir pradėjo.

— Jau senokai tarp manęs ir žmonos yra pasireiškęs griežtas nuomonių skirtumas dėl Lietuvos atstatymo politikos. Aš atstovauju, taip sakant, ekonominę — materialinę liniją. Kadangi Vokietijoje, stovykloje, įgijau tim tikro patyrimo (kaip čia išsireikšti?) **prekyboje**, grįžęs Lietuvon numatau siekti Pimpaičių Vartotojų kooperatyvo vedėjo vietos. Mano žmona gina socialinę — idealistinę liniją. Ji mano, jog aš turėčiau būti Pimpaičių valsčiaus viršaičiu. Taigi, dėl tų, reiškia, pažiūrų skirtumo ir vakar įvyko tam tikras...

— Trumpai ir drūtai, — įsikišo Karkelienė, — Aš pasakiau, kad grįšiu į Pumpaičius tik kaipo ponia viršaitienė. Taip ir bus!

— Taigi, taip ir pasakė, — tęsė Karkelis. — Aš irgi šį-tą pridūriau, žinoma. Tokiu būdu, reiškia, su politiniais nesklandumais ir sugulėva. Maždaug apie vidurnaktį sapnuoju, žinote, lyg girdžiu senovės vaidilos balsą:

— "Ciprijonai Karkeli!—sako tas balsas.—"Kelkis ir kelk savo moterį Rozaliją Karkelienę. Susidėk savo džonkus ir mūvinkis atgal į Pimpaičius".

— Mane šaltas prakaitas išpylė, suprantate.

— "Bijau!", — sakau, rodos, aš tam balsui. — "Pimpaičiuose ruskis..."

— "Nebijok, Karkeli," — sako balsas. — "Tavo Pimpaičiai tau gatavai išvaduoti. Gana vargti tremtyje! Parduok frydžerį, klynerį, vašerį ir televizeną, susidėk pinigo ant boto ir skubėk. Pimpaičiams reikia viršaičio!... Tik atsimink: katras iš judviejų su Riebučiu pirmas pasieks Pimpaičių valsčiaus sieną, tas ir bus viršaičiu".

— Pažadinu, rodos, Rozaliją ir išguldau visą reikalą. Kai ji išgirdo, ką tas vaidila apie Riebutį pasakė, ko tik vienmarškinė į uostą neišlėkė.

— Jeigu net per minų laukus teks važiuoti, bet **Riebutienė viršaitienė nebus!** Ir dar vienas dalykas: skalbiamą mašiną vešiuos į Pimpaičius! Amerikonai netikėjo, kad Lietuvoje turėjome elektrą, netikėjo, kad mūsų traukiniai geležiniais bėgiais vaikščiojo, tad Lietuvoje ko gero netikės, kad aš Amerikoje baltinius su elektra skalbdavau. Nusivešiu mašiną ir užčiaupsiu burnas."

— Tada, rodos, aš irgi apsigalvojau, ir nutariau pasiimti dulkių siurblį su televizija.

— "Ką tas senoviškas vaidila supranta apie moderniškus technikos laimėjimus, nusprendžiau. Europoje su tais dalykais ne tik svietą nustebinsi, bet ir biznį padarysi. Vokietijoje į rinką paleisti galima..."

— Kiek daugiau ginčų buvo dėl knygų. Aš sakiau, kad knygos (nors ir nedaug jų) persunkus daiktas takią tolybę veztis, o žmona, rodos, tvirtino, jog nesvarbu, vistiek reikią veztis. Ten rusai visas knygas sudegino, negausi. O knygos.., labai puošia svečių kambarį. Ar apskrities viršininkas užvažiuos, ar kas, vis inteligentiškiau butas atrodo. Paėmėme, reiškia, ir knygas. Taip ir išvažiavome. Mano sponsorius, atrodė, dar daugiau džiaugėsi Lietuvos išvadavimu negu aš. Į uostą palydėjo, laimės linkėjo.

— "Tai gerai, kad Lietuva pagaliau vėl laisva!" — švitėjo jis. — "Ir jūs išvažiuojate, tai yra, namo grįžtate, ir su Pasaulio Lietuvių Bendruomene trubelis atpuola!"... — net ašaros akyse pasirodė.

— Kelionė laivu — kaip žinote. Prie vieno borto pastovi, prie kito parymai... Tu į žuvis, žuvys į tave pažiūri, taip ir slenka dienos. Kiek įdomiau, rodosi, Vokietijoje. Išmetė mus lyg Hamburge. Tuojau pas pažįstamą prūšą sukombinavau du svarus benzinkoms akmenėlių, prie Hamburgo pas būrą gavau porą arklių ir vežimą. Dulkių siurblį iškeičiau į vinis ir uknolius. Už televizijos aparatą, rodos, tegavau tik dvylika svarų muilo akmens, ir tai vis įsiūliau prūsui. Liubeke vežiman įritinau porą statinių silkių. "Negi grįši į Tėvynę tuščiomis rankomis", galvoju, rodosi. Reikia prisidėti prie Tėvynės atstatymo kuom kas gali. Taip, reiškia, pasiruošę atstatymui, patraukėme laisvos Lietuvos link. Aš arklius plaku, o žmona atgalios žvalgosi. Žiūri, ar Riebučiai nesiveja. Ir taip, suprantate, trečiu bėgiu privažiuojame, rodos, Pimpaičių valsčiaus sienų. Žinote, prie Kukalių pušynėlio.

— O kaip pušelės, ponas Karkeli, ar labai kvepėjo? — įsikišo į sapną Gervienė. — Ach, kai prisimeni!...

— Ką ten pušelių kvėpavimas! — nekantriai sako Karkelis. — Nebuvo kada uostyti. Atsimenate ką vaidila sakė: katras pirmas... Taigi, privažiuojame, rodos, valsčiaus sieną, o ten jau laukia, žinote. Lyg generolo McArthuro! Ir kaimų atstovai, ir pradžios mokyklos vaikai, ir Pimpaičių partizanai išsirikiavę ginklu gerbia. Ant vieškelio vartai parėdyti. Su užrašais:

"Sveiki grįžę iš žiaurios trem ties!"

"Garbė Lietuvos išvaduotojams!"

"Valio Pimpaičių Viršaitis!"

— Susigraudinau, rodosi. Mano Rozalija, suprantama, visas dūdas paleido. Prisiminiau kažkieno baisiai išmintingą posakį: "Tauta, kuri gerbia savo didvyrius — amžinai gyvena..." Šilta krūtinėje pasidarė. Jauti, taip sakant, garbę būti tokios tautos nariu... Taigi. Pirmiausia išdalinome dovanas: vyrams po Chesterfield pokelį, moterims po čujinggamą, vaikams po babelgamą. Tegul džiaugiasi! Kaštuoja, žinoma, bet tokiu metu, rodos, viską atiduotum. Negaila, rodosi. Paskiau, žinoma, prakalbą pasakiau.

— "Dirbome, žinote, kiek galėjome, jūsų išvadavimui. Davėme nieko negailėdami. Aną Šešioliktą Vasario mudu perpus su Rozalija penkis dolerius paklojome ir čendžiaus neprašėme. Taigi, Amerika gera kontrė. Yra iš ko ir duoti. Secendhand forničius pirkome, pinigus krašto atstatymui sėjvinome. Ir ne tuščiom grįžome. Pilnas vežimas gėrybių. Vien uknolių penkias dėžes parvežu! Už klynerį gavau. Jūs nežinote, kas klyneris? Paskui pasakysiu. Ir apie frydžer išaiškinsiu. Rozalija, antai va, vašing-mašiną parsivežė: brudą įkiši, nais laundy išlenda... Pati parodys. Daug kentėjome, aišku, bet vis dėl jūsų ir Lietuvos laisvės..." Ir panašiai...

— Paskui seniūnijų atstovai po kalbą išdrožė, vaikai eilutes sakė ir daineles dainavo. Gražiai dainavo, rodos, nieko negali prikišti.

— "Boisiukai!", rodos, sakau aš jiems, — "gausit dar po vieną babelgamą, jei dėl manęs ir dėl Mrs. Karkelis padainuosit tą nais dainelę... Tado-da da-ta-da... Na jūs žinote... Aha!... Ai myn: **Rudolf the rednose Reindeer**...

— O jie nežino, rodosi. Tokie nusigandę, rodosi. Babalgam nori, o dainelės nemoka. Ir mokytojas nusigandęs. Paploju jam, rodos, per petį: — "All right!" — sakau. — "Aš nekėrinu. Atvesk boisus į valsčių — pamokysiu. Nais dainelė..."

— Tada žodį paėmė Čiukurų kaimo seniūnas Laukulis. Atsimenat? Išgyręs mūsų tremtinių didvyrišką kovą už Tėvynės laisvę ir t.t. ir t.t. jis kreipėsi tiesiog į mane:

— "Ciprijonai, Antano sūnau, Karkeli! Pimpaičių valsčius turi viską, ko ruskis nepaėmė, bet neturi valdžios. Todėl viso valsčiaus vardu tave, Ciprijonai Karkeli, klausiu: ar sutinki priimti garbingas ir atsakingas Pimpaičių valsčiaus viršaičio pareigas?"

— "Šiūr, — sakau. — Kodėl ne!? Kad ir tuoj pat galim važiuoti į valsčių."

— "Sutinka, ponas Laukuli, kaip nesutiks!", — patvirtino ir mano žmona Rozalija.

— "Gerai", — sako Laukulis, kai mes jau į vežimą įsėdome. "Čia dar ne viskas. Turi dar atsakyti vieną klausimą..."

— Aš pažiūriu į žmoną, žmona į mane. Neramu.

— "Kokį klausimą? — sakau.

— "Ciprijonai Karkeli! Pasakyk man ir visiems čia susirinkusiems — kuriai partijai priklausai?..."

— Man, žinote, lyg kuolu per galvą. Viskam pasiruošiau, apie viską pagalvojau, bet to nenumačiau. Net tas senovės vaidilos balsas, kad jį senoviškas perkūnas, apie tai nieko neužsiminė. Galvoju, žinote. Visas Pimpaičių valsčius, rodos, į mane akis įbedęs spokso, žmona man į pašonę bakšto, o aš taip ir nežinau ką sakyti. Kaip nepasakyčiau, nepameluočiau, galima sakyti: visiems esu po truputį priklausęs. Bet jeigu nepataikysiu?!... Ką Rozalija pasakys?!... Pats Laukulis, žinau, anksčiau bepartyvis buvo, o dabar — velnias žino, kur gali būti persimetęs...

— "Sakyk greičiau. Ko sėdi išsižiojęs, lyg Skripkaus versšis?" — griebė mane už skverno Rozalija. — "Ar nematai, kas ten?..."

— Atsisuku — nagi vieškeliu dulkių debesys, iš Kukalių pušynėlio, rodos, išneria Riebučiai! Riebutienė vyrą visom keturiom ragina, o Riebutis iš arklių paskutinį kvapą botagu spaudžia. Jie jau taip arti, kad aš, rodos, net girdžiu, kaip jų vaikai išsižioję šaukia: "Daddy, hurry up! Daddy, hurry up!..." O aš, rodosi, nežinau ką atsakyti, nors čia mane vietoj pakark...

Čia, suprantama, ne tik Ciprijoną Karkelį, bet ir visus svečius šaltas prakaitas išpylė. Net neraginami po stiklą susivertėme.

— Ką sugalvojai?? Ką pasakei, žioplį!? — nebeatlaikė įtampos Karkelienė.

— Nieko... Nieko nepasakiau... Pabudau, — nusikaltusiu balsu prisipažino Karkelis.

Bendras darbas yra niekeno darbas.

Gudrumas yra vertesnis už stiprumą.

GIRDI DAINOS VIBRACIJAS

Fraternal Society of the deaf suvažiavimas įvyko Chicagoje. Iš kairės į dešinę: Sylvia Green, 28 m., Chicago, Phil M. Leeds, 26 m., New York, Ann Garreston, 19 m., Fort Mitchell, Ky. Jie negali girdėti gaidų, bet gali jausti vibracijas. (INS)

Nefilmuos Oberammergau vaidinimų

Oberammergau miestelio burmistras atmetė vienos filmų gamybos bendrovės pasiūlytą stambią sumą, už kurią leistų garsiuosius Kristaus kančios vaidinimus nufilmuoti.

PAŠALINKITE AKIŲ NUVARGIMĄ!

PAKEISKIT Į DIDESNĮ EKRANĄ (SCREEN)

Nebėra jokio reikalo savo akis varginti žiūrint į per mažą televizijos ekraną. Pakeiskite savo ekraną į didesnį už prieinamą kainą. Greitas patikimas aptarnavimas.

Aparatas pakeičiamas Į 14 — 16 17 ar 20 colių EKRANĄ

Kainos skiriasi pagal paveikslo didumą ir aparato modelį.

VELTUI

Aparatas paskolinamas veltui kai keičiama Jūsų Pataisymams nemokamas aptarnavimas. Mes tik paimame už keitimo vienetus ir dalis.

PILNA INSTALIACIJA — PAIMAM IR PRISTATOM
MES PARDUODAM APTARNAVIMĄ... NE APARATUS"

BALLENTINE TELEVISION SERVICE
2911 Farnsworth, Waukegan, Illinois
ONTARIO 1465

Palos Kitchen
11011 Southwest Highway
DABAR ATIDARYTA
ir pasiruošę Jums patarnauti!
Skanūs Beef Burgers — Karšti Itališki Burgers — Steikai — Namie gamintos dešrelės — Niekur nerasite panašių — Jums patiks jos.
EKSTRA GERA KAVA
— taip pat —
Pyragaičiai, Ice Cream Sodas, Sundaes, Malted Milk, etc.
ATVYKITE BETKURIUO LAIKU...Atvykite vakariniam užkandžiui!
Mes Aptarnaujame Automobiliuose
Julia and Chris BUCKBERG
Savininkas - Managers

DĖMESIO, NAMŲ SAVININKAI!
PAGRAŽINKITE SAVO VONIĄ
bei virtuvę su Plastic Wall Tiles ir Rubber arba Asphalt Floor Tiles

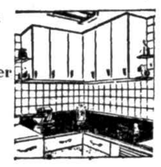

Nemokami apskaičiavimai
•
Pereitų metų žemos kainos
•
Skambinkite dabar
Mieste ir priemiesčiuose
SENNESE TILE CO.
6837 S. Marshfield Ave.
PRospect 6-9339

Dėmesio kontraktoriai ir namų savininkai!
JOHNSONS MILLWORK
SPINTELĖS PAGAL UŽSAKYMĄ
VISOKI MEDŽIO DARBAI
Lewis ave. Wadsworth rd.
WAUKEGAN, ILL.
MAJ. 285-W-1.

SMALL TRAILERS FOR SALE
DON'T DELAY — CALL TODAY
John Janewski
3166 ARCHER AVE.
LAfayette 3-5733

"AN UMBRELLA OVER YOUR ROOF"
KEEP OUT HOT SUN RAYS!
REDUCE TEMPERATURE UNDER YOUR ROOF WITH:
LIQUID ALUMINUM Roof Coating
A protective metallic covering that will reflect up to 75% of all light and heat rays... reduce temperature under roof as much as 40%... seals out moisture... lasts years longer..
Sprayed, mopped or brushed on easily to any type flat roof:

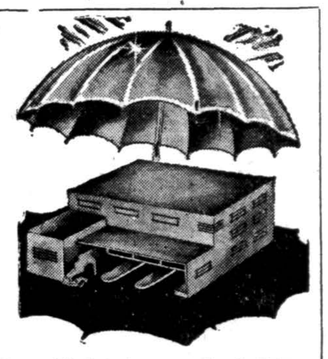

Find out now about this amazing new roof coating!
farm, industria, commercial or or residential.
CALL OR WRITE
Otto V. Petr
6943 West 26th Street
Phone: STanley 8-2636, Evenings
BERWYN, ILLINOIS
DEPT. D.

PLANINGAS TAUPYMAS VISUOMET MOKA GERUS DIVIDENDUS!

Nelaukite — Pradėkite Taupyti Šiandien!

★

- Kiekvienas, kuris kas savaitę arba kas mėnesį taupo nors truputį, — taupo planingai.
- Taupyti reik įprast. Taupyk nors mažai, bet reguliariai.
- Nuo 1905 metų kiekvienam taupytojui Mutual Federal Savings moka gerus dividendus du kartu į metus.
- Kiekvieno taupytojo sąskaita apdrausta iki $10,000.00 Federal Savings and Loan Insurance Corporation

MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
SAVINGS INSURED UP TO $10,000
2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. VIrginia 7-7747

Modelis. V. Petravičius

Apie darbą požemy ir lietuvišką knygą

Pasikalbėjimas su "Ventos" leidyklos Ved. J. Rimeikiu

— Ką galėtumėte pasakyti apie lietuviškos knygos leidėjo darbo sąlygas, — paklausiau Vokietijoje gyvenantį uolų lietuviškos knygos leidėją J. Rimeikį.

— Nė vieno lietuviškos knygos leidėjo kelias nebuvo rožėmis klotas. Prieš akis turiu du šviesius pavyzdžius: Joną Rinkevičių (Švyturio bendrovė) ir Antaną Kniukštą (Sakalo bendrovė). Gal nevisiems yra žinoma, su kokiu kapitalu pradėjo darbą Jonas Rinkevičius, tas dar niekeno nepralenktas lietuviškosios knygos leidimo pionierius. Dar prieš pirmąjį pasaulinį karą Jonas Rinkevičius su bulvių terba ir vienu rubliu kišenėje pėsčias išėjo į Vilnių ir pradėjo savo gyvenimo kelią, jį nuvedusį į lietuviškosios knygos leidimo darbą. Negeresnis gyvenimo kelias buvo ir Antano Kniukštos, kuris, turimomis žiniomis, yra nuteistas 8 metams priverčiamųjų darbų į Sibirą. Ak, yra ir daugiau šviesių pavyzdžių: Burba, Milukas, Paukštis. Juk tai gražūs vardai, palikę giliai išverstą vagą.

Pradėjęs vadovauti Ventos leidyklai, buvau 7 kartus perkeltas iš vienos vietos į kitą. Apkeliauta pusė Vakarų Vokietijos. Kas savo kailiu išgyveno tuos kilnojimus, gali suprasti, kiek jie sutrukdė darbą. Kiekvienoje vietoje gaunamos patalpos buvo pačios blogiausios rūšies. Padėtis ir šiandien nėra pasikeitusi: užėjus lietui turiu saugoti lovą ir ant stalo esančius popierius, kad nesušlaptų. Nieko nepadarysi: juk esam **politiniai emigrantai.**

— Ar negalvojate keltis į JAV-bes?

— Tokį bandymą jau padariau. Didesnioji Ventos leidyklos dalis su mano Bičiuliu Vincu Joniku perkelta į USA. Bet Venta iki šios dienos galėjo išsilaikyti tik todėl, kad aš pats pasilikau Europoje. Šiandien po metų veiklos JAValstybėe, dar tebėta tokia padėtis, kad Jonikas turi užsidirbti pragyvenimą dirbdamas 5 dienas per savaitę požemy. Tai amerikoniškoji gyvenimo realybė. Jei gu ir aš būčiau atvykęs į JAV, tos knygos, kurios išvydo ar dar išvys dienos šviesą, nebūtų pasirodžiusios.

— Kokius leidinius Tamsta laikote vertingiausiais?

— Kiekvienas leidinys turi savo paskirtį, todėl ir vertinamas turi būti skirtingai. Vienaip teks vertinti Lietuvių kalbos vadovą, kitaip Genocide, trečiaip Maceinos filosofinius raštus ir dar kitaip grožinės literatūros kūrinius.

Daugiausia darbo ir pastangų teko įdėti išleidžiant Lietuvių kalbos vadovą. Jis pareikalavo pusantrų metų kieto ir sunkaus darbo.

— Kaip vyksta knygų platinimas?

— Pats knygos išleidimas nėra toks sunkus darbas, kiek yra sunkus išleistos knygos išplatinimas. Lietuvių yra visur, bet nevisur vienodas domėjimasis lietuviška knyga ir nevisų vienodas pajėgumas knygą įpirkti. Blogiausia P. Amerikos kraštuose. Nekiekvienas už dienos uždarbį gali nusipirkti 2 dol. kainuojančią knygą. Tokiu būdu tautiečiui P. Amerikoje knyga yra beveik neįperkamas dalykas. Be to, labai trukdo nebuvimas platinimo tinklo. Jeigu būtų kas pasiūlo, tada tikriausiai atsirastų ir daugiau pirkėjų. Tą patį galima pasakyti šiuo atžvilgiu ir apie JAV bei Kanadą. Čia lietuviškos knygos pareikalavimas dar labai menkas. Tiesiog katastrofiškai menkas. Turėdamas tvirtesnį materialinį pagrindą, žmogus palinksta į sotumą ir patogum jieškojimą, užmiršdamas dvasią. Tokiu būdu gimsta "buržuazinis" sluogsnis, greičiausiai atkrintąs nuo savo tautos.

Kiek geresnė knygai rinka yra Australija. Tenai žmogų kankina didesnis ilgesys, o knyga nors valandėlę padeda užmiršti. Žinoma, nebe to, kad ir ten nebūtų žmonių, pasinešu sių į materialinių vertybių vaikymąsi.

Darbą trukdo dideli atstumai, nebuvimas platintojų tinklo, nesąžiningi platintojai, kuriais šiandien labai pasižymi JAV. Toji ląga, kuri labai daug pakenkė knygų leidimo darbui Vokietijoje, persimetė ir į JAV. Turiu visą eilę platintojų, kurie į jokius laiškus neatsiliepia ir už parduotus leidinius neatsiskaito.

— Kokias priemones siūlote knygų leidimui suaktyvinti ir jas plačiau paskleisti lietuvių tarpe?

— Jeigu pasisektų rasti kelius knygas plačiau paskleisti visuomenės tarpe, tai knygų leidimas savaime suaktyvėtų. Juk dabar, išleidus kokią nors knygą, reikia mėnesių mėnesiais laukti, kol jinai bus parduota ir į ją įdėtas kapitalas grįš atgal. Tik tada galima leisti sekančią knygą. Tai ir yra didžiausias darbo stabdys. Susidomėjimą knyga visuomenėje galėtų sukelti platesnė propaganda spaudoje. Laikraščiai, su mažomis išimtimis, čia savo vaidmens neatlieka. Kiekvieną naują leidinį siunčiu visoms lietuvišką darbą remiančioms ir suprantančioms redakcijoms, bet tik nedaugelis redaktorių randa reikalinga tokį leidinį savo laikraštyje paminėti. Gali tas leidinys nepatikti, galima apie jį blogai atsiliepti, galima jį išpeikti, galima jo idėjoms nepritarti, bet apie jį nieko nepasakyti yra kultūrinio reikalo nesupratimas. Jeigu mūsų lietuviškoje spaudoje knyga būtų tiek reklamuojama, kiek reklamuojama įvairūs baliai, gegužinės ar panašūs parengimai, tai knyga susidomėjimas būtų kurkas didesnis.

Labai didelį vaidmenį čia gali suvaidinti organizacijos. Jeigu vyčiai, ateitininkai ir skautai energingai imtųsi spaudos platinimo ir propagavimo darbo, mūsų kultūrinis gyvenimas vėl galėtų labai gražiai suklestėti. Tegul prie kiekvieno šių organizacijų padalinio būtinai susikuria ir spaudos platinimo sekcija! Tegul ir po kelis egz. teparduos, bet per visą Ameriką susidarys dideli rezultatai. Ateitininkai jau bando tai daryti, bet dar nedrąsiai. Reikia, kad kas nors šį reikalą plačiau iškeltų ir paragintų imtis konkrečių žygių. Į tai turėtų atkreipti dėmesį ir organizacijų vadovybės. Juk lietuvių tautos gyvybės išlaikymas ar lietuviškos kultūros kūrimas yra įrašytas į kievienos organizacijos tikslus ir siekimus. Beveik prie kiekvieno organizacijos skyriaus kuriami ir knygynėliai. Tegul nors po vieną egz. nuperka tokiems knygynėliams ir tai jau bus šis tas. Dabar labai dažnai į mane kreipiasi vienos ar kitos organizacijos pavienių skyrių atstovai, prašydami paaukoti jų kuriamai bebliotekai atliekamų knygų. Aukoji, bet aukoji su skaudančia širdimi.

Ir pavienis žmogus čia gali daug prisidėti. Nekalbant jau apie platintojus, kurie nuo darbo atliekamomis valandomis imasi šio reikalo, bet ir kiekvienas kitas čia gali įnešti savo dalį. Geras dalykas yra Lietuviškos knygos bičiulių klubai.

— Kokie artimiausi planai?

— Planų turiu daug: lietuvių klasikų išleidimas, svetimųjų autorių į lietuvių kalbą verstinų veikalų plano sudarymas bei vertėjų suorganizavimas ir lietuvių autorių kūrinių vertimas į vokiečių kalbą.

a). Mūsų vargo mokyklos, priaugančioji karta ir šiaip visuomenė nuolatos pasigenda Vaižganto, Lazdynų Pelėdos, Šatrijos Raganos, Žemaitės, Valančiaus ir kitų mūsų klasikų raštų. Šiuo metu yra baigiama susitarti su PLB Vokieti jos Krašto Valdyba šiuos klasikus leisti bendrai. Mano sudarytas planas yra perduotas Lietuvių Rašytojų Draugijai peržiūrėti. Bus stengiamasi kiekvieną tokį leidinį naujai peržiūrėti ir parašyti atitinkamą įvado ar pabaigos žodį apie autorių ir jo kūrybą.

b). Yra būtina susipažinti ir su svetimų tautų literatūra. Tauta negali gyventi atsiribojusi nuo kitų tautų kultūros. Tiktai sovietai atsitvėrė baisesne už kinų sieną geležine uždanga ir neįsileidžia nieko svetimo. Stengiuos sudaryti planą veikalų, kurie turėtų būti išversti į lietuvių kalbą. Šį darbą atliko ar jau baigia atlikti specialistai, kurie vienos ar kitos tautos kultūrą ir literatūrą gerai pažįsta.

c). Mūsų literatūra nėra jau tokia menka, kaip mes patys dažnai ją vaizduojame. Turime darbų, kuriuos galima versti į svetimas kalbas. Dažnai ir net labai išgirti svetimieji stovi kurkas žemiau negu mūsų tas ar kitas autorius. Nuolatos seku vokiečių literatūrą ir matau, kaip kasdien išeina originalinių ir verstinių veikalų daug menkesnės kokybės, negu mūsų kuris eilinis veikalas. Tuo klausimu esu kalbėjęs ir su vokiečiais. Man vokiečiai yra pažadėję išleisti kiekvieną geresnį ar bent vidutinės kokybės veikalą, kuris bus išverstas į vokiečių kalbą. Juk mes dažnai pakalbam, kad reikia prasimušti į svetimųjų pasaulį. Nereikia norėti, kad svetimtautis ateitų ir išmoktų lietuviškai tik tam, kad galėtų mūsų kūrinius išsiversti. Iki šiol mes vis laukdavom, kad kiti už mus padarys. Šiuo metu yra jau verčiama net trys knygos į vokiečių kalbą. Labai sunku rasti vertėjų, kurie pakankamai mokėtų abi kalbas. Man pasisekė šį bei tą suorganizuoti. Bet sunkumų ir čia marios. Juk niekas nesutinka veltui dirbti. Reikia už darbą mokėti pinigus, nesant visai tikram, ar tuos pinigus kada bus galima atgauti. Svarbiausia kliūtis — tų mokamųjų trūkumas. Jeigu būtų pakankamai kapitalo, tai kiekvieną sumanymą būtų galima greitai įvykdyti. Vokiška leidykla nesutinka iš anksto mokėti bent avansą vertėjui, o vertėjas juk turi iš ko nors gyventi ir pavalgyti. Tai užburtas ratas, iš kurio labai sunku išeiti.

Pirmoje eilėje stengiuosi ir stengsiuosi Ventos leidyklos išleistus geresnius veikalus iš versti į vokiečių kalbą. Šiomis dienomis viena knyga (Dr. A. Maceinos Didysis Inkvizitorius) jau turi pasirodyti ir vokiškai.

Autoriai, kurie norėtų, kad jų kūriniai būtų išversti į vokiečių kalbą, tegul kreipiasi į Ventos leidyklą. Pagal galimybes bus stengiamasi kiekvienam pagelbėti. Tos galimybės nėra didelės, bet dirbant šį bei tą galima padaryti.

— Ką dar norėtumėt "Draugo" skaitytojams pasakyti?

— Ne tik "Draugo", bet ir kiekvieno lietuvišką darbą remiančio laikraščio skaitytojams galėčiau pasakyti tą patį: "Lietuviais išliks tiktai karingieji lietuviai. Bailiai nutrupės nuo savo tautos. Todėl reikia nepalaužiamo atsparumo, nepaliaujamo dvasinio karingumo, savai kalbai ir kultūrai" (prof. Dr. Kazys Pakštas).

Aukso atradėjai

Pietinėj Afrikoj pirmieji auksą atradimai padaryti 1853 m.

MEN & WOMEN & CHILDREN
LILLIE'S Normalizing Studio
Introducing
OSCILLATION THERAPY
For relaxation & reducing
1st treatment free
for a limited time only.
200 Harrison St. Oak Park
EUclid 3-0566

Kaipo Įgalioti Dyleriai
CHURCH PLASTIC TILE

duodame šį pasiulymą
DYKAI PAGAL UŽSAKYMĄ PADARYTAS VINYL
Su kiekvienu įrengimu Church Wall Tile duodame Shower Curtain ir lango užuolaidas su monogramu. Pasididžiuokite su savo vonia ar virtuve bet kokioje iš 22 puikių spalvų. Sudiev neryškiom, neaiškiom spalvom, plyšiams sienose. Kartą įrengus, jūsu brangaus dažymo problemos užsibaigs.
CARTER'S
The Finest in Floor & Wall Covering
7847 S. Ashland Ave. AB 4-3779

STASYS FABIJONAS
PERKRAUSTOME BALDUS
PARDUODAME ANGLIS IR PEČIAMS ALIEJŲ
Patarnaujame geral ir pigiai
2146 SO. HOYNE AVE.
Tel. VIrginia 7-7097

SOPHIE BARCUS
RADIO PROGRAMA
iš W.G.E.S. stoties — Banga 1390
PIRMAD. iki PENKTAD.
8:45 iki 9:30 val. ryte.
ŠEŠTAD. 8:30 iki 9:30 val. ryte.
LIETUVIŠKOS VAKARUŠKOS
iš tos pat stoties PIRMAD.
vakare nuo 7 iki 8 val.
Tel. HEmlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.,
CHICAGO 29, ILL.

SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 SOUTH WESTERN AVENUE
CHICAGO 36, ILLINOIS
(PRIEŠAIS SEARS ROEBUCK & CO.)

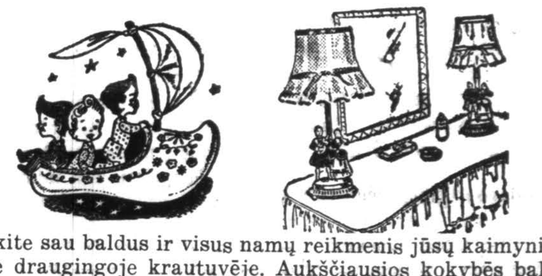

Pirkite sau baldus ir visus namų reikmenis jūsų kaimyninėje draugingoje krautuvėje. Aukščiausios kokybės baldai už žemiausias kainas. Lengvos išsimokėjimo sąlygos. Nereikia jokios finansinės kompanijos tarpininkavimo. Čia galite susikalbėti gimtąja lietuvių kalba.
Krautuvė atdara Pirmad. ir Ketvirtad. vakarais iki 9:30 val. vakare

VIC and MARY HERTEL
NUOSIRDŽIAI KVIEČIA JUS Į
THE LANTERN
2634 GRAND AVENUE (pirmiau Small's Place)
Karštį Kalakuto Sumuštiniai 9 val. ryto

PARK - IN GRILL
Geriausiems Pietums Pricinamomis Kainomis
ATVEŽKITE ŠEIMĄ VIENĄ KARTĄ...ir būsite nuolatinis klijentas.
SPECIALIZUOJA VESTUVĖMS, BANKETAMS IR PUOTŲ TORTAMS — Žemiausiomis Kainomis NAMŲ NUOTAIKA
556 STATE LINE CALUMET CITY, ILLINOIS

NORIME JAUNUOLIU
Sekti Kristų
Gelbėti sielas
Save pašvęsti
TEVAI KAPUCINAI - PRANCIŠKONAI
kviečia jaunuolius, jaunus vyrus nuo aštunto skyriaus ir augščiau tapti kunigais ir broliais pagal Šv. Pranciškaus Regulas. Pamokslai, mokytojavimas, socialiniai darbai, namų ir užsienių misijos, pagal asmeninius sugebėjimus ir polinkius. Neturtas nėra kliūtis nuoširdiems kandidatams. Kreipkitės tuojaus:
VERY REV. FATHER PROVINCIAL
MT. CARMEL CHURCH, ORANGE, N. J.

SKOLINAME PINIGUS
$1000 iki $20,000 pirmiems morgičiams ant nuosavybių Chicagoje ir Vakarų priemiesčiuose. Nuošimčiai 4% metams ir aukščiaus. Gaukite nemokamą apskaičiavimą.
2411 S. 52nd Ave., Cicero.
JOHN O. SYKORA
REALTOR
Bishop 2-1613 arba TOwnhall 3-2453
37 metai nekilnojamo turto biznyje. Tikrai veikli organizacija.

SAFETY OF YOUR SAVINGS
CRANE Savings & LOAN ASS'N
INSURED UP TO $10,000
3% ON SAVINGS
2555 West 47th Str. CHICAGO 32, ILL. LAF. 3-1085
B.R.PIETKIEWICZ PRES.

SOTUS ALKANAM PADĖKI
Per AID OVERSEAS, Inc.
2244 W. 23rd Pl., Chicago 8, Ill. Tel. VIrginia 7-8711
Aid Overseas Inc. siunčia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus išskyrus SSSR. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo.
Maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicagos siunčiami AIR MAIL. Užsakant didesnius kiekius duodama nuolaida. Pristatoma laike 15-20 dienų.

Siuntinys Nr. 1 — $6.70
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv rūkytų lašinių
2 sv. salami dešros
2 sv. (be 2 ozs.) kenuoto bekono
1 dėžutė (400 gr.) margarino

Siuntinys Nr. 3 — $6.20
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv kiaulinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. kiaulienos mėsos

Siuntinys Nr. 6
A. 10 svarų cukraus $2.60
B. 20 sv. cukraus $4.70

Siuntinys Nr. 7
A. 10 sv. balt. kviet. miltų $2.50
B. 20 sv. balt. kviet. miltų $3.90

Siuntinys Nr. 10 — $6.50
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. degintos kavos
1 sv. kakavos
1 sv. šokolado

Siuntinys Nr. 12 — $6.40
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
1 sv. degintos kavos
1 sv. kakavos
1 sv. šokolado
2 sv. cukraus

Siuntinys Nr. 14 — $5.70
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. cukraus
1 sv. margarino
1 sv kiaulienos mėsos
2 gabalai tualetinio muilo

Siuntinys Nr. 19 — $9.95
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv kiaulinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. degintos kavos
2 sv. kakavos
1 sv. šokolado
4½ sv. cukraus
2 gabalai tualet. muilo.

Siuntinys Nr. 24 — $11.50
5 sv. rūkytų lašinių
3 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. degintos kavos
2 sv. kakavos
2 sv. šokolado
2 sv. marmelado
2 sv. sūrio 40% riebumo

Siuntinys Nr. 25
E. 9 sv. gryn. kiaulinių taukų — $5.25.
C. 15 sv. gryn. kiaulinių taukų $8.00.

Siuntinys Nr. 93 — $8.50
5 sv. kiaulinių taukų ..
1 sv. degintos kavos
2 sv. šokolado
2 sv. kakavos

Siuntinys Nr. 94
B. 8 sv. bičių medaus—$5.00
I. 5 sv. margarino $3.70

Giedrios harmonijos pavėsy

IŠSIKALBĖJIMAS SU PROF. RAMŪNU

Pranas Žaidys, Kanada

Plačioj Kanadoj plačios ir kelionės, o susitikimai jose irgi kartais labai netikėti. Artėdamas Ottawos link, sustojau Maniwaki miestely, kuris šventė 100 metų sukaktį. Ta proga buvo surengtas eucharistinis kongresas, kuriame dalyvavo, be tūkstantinės minios, daugybė įžymybių. Bendri stalai, koridoriai davė progos ne vieną jų užkalbinti. Štai Ottawos universiteto rektorius — jaunas, judrus, gabus teologijos profesorius, Laframboise, O. M. I. Antai generalinis to paties unto sekretorius, filosofijos profesorius Normandin, O. M. I. Kai prisipažinau esąs lietuvis, tuoj pat klausė, ar pažįstu prof. Antaną Paplauską - Ramūną. Abudu labai pagarbiai kalbėjo apie jį kaip apie mokslininką ir dėstytoją. Štai paskatino mane pasukti Ottawos link. Prisiartinęs prie un-to rajono, sutinku vieną tėvą oblatą, ir jis čia pat nuveda mane pas prof. Ramūną, kuris turi savo darbo biurą un-to patalpose. Kyšo jo galva iš knygų krūvos. Tai ištisas rinktinės minties lobynas, kuris telkiasi čia diena iš dienos. Tai, be kitko, rodo, kad mūsų tautietis čia įleidęs šaknis.

Nuo Vienos iki Ottawos

— Kaip gi patekote į Kanados sostinės universitetą?

Profesorius ima pasakoti:

— Kaip ir visi Europos tremtiniai, jieškojau kelių į Amerikos kontinentą. Per tėvą Walsh buvau pakviestas į Montrealio universitetą, ten pradėjau darbą, o paskui pasikvietė mane ir Ottawos un-as. Pradžia pareikalavo didelio jėgų įtempimo: reikėjo prisitaikyti ne tik naujai atmosferai, bet ir kalbai, ir metodams, ir naujo kontinento studento psichologijai. Nors akademinis darbas man buvo ne besvetimas — esu dėstęs Vienos un-te — tačiau atvykus Kanadon teko "umlernen". Visa tai jau praeities dalykas, ir dabar galiu duoti kad ir kelias paskaitas per dieną — prancūziškai ir angliškai. Štai šiuo metu turime vasaros kursus, kur duodu penkias paskaitas kasdien.

— Sakykite, kuri sritis Jums yra artimiausia?

— Mano sritis yra pedagogika, jos istorija ir lyginamoji pedagogika. Ottawos un-te esu vienintelis šios srities specialistas. Ypač reta yra lyg. pedag. žinovų, nes tai reikalauja daugelio kalbų ir istorijų žinojimo. Iš viso, mano supratimu, pedagogika yra eilės mokslų sintezė, būtent, gamtos, psichologinių - filosofinių ir teologinių mokslų. Ji apima visą žmogų. Šitokia sritis reikalauja iš dėstytojo labai plačios žinijos, ir aš jai esu pašventęs jau 16 metų.

Prof. Šalkauskio mokinys

— Ar ne mūsų Šalkauskis bus Jus subrandinęs pedagogikai?

— Taip, Šalkauskis buvo vienas mano mokytojų. Nors dabar, po tiekos metų, matau jo pedagogikos kaikuriuos trūkumus, tačiau jis lieka visados mano nepakeičiamų mokytoju.

Tiesa sakant, pedagoginius pagrindus padėjo man tėvai Marijonai Marijampolėj (Lietuvoj), kur baigiau jų gimnaziją. Ten buvau ištisus trejus metus prefekto padėjėju — bendrabučio vedėju. Turiu suminėti ir prof. Vabalą - Gudaitį, pas kurį irgi klausiau paskaitų. Nors šiuo metu esu atsipalaidavęs nuo visų buvusių savo mokytojų ir esu susikūręs savitą kelią, visdėlto su pagarba miniu ir tuos, kurie pozityviai ar negatyviai prisidėjo prie mano asmens formavimo.

— Man rodos, esate paskelbę straipsnių iš pedagoginės srities?

— Ištisą eilę ir tai įvairiuose lediniuose. Skelbčiau jų ir daugiau, bet susilaikau. Šiuo metu yra spausdinama daug menkaverčių dalykų. Mokslinėj srity sveria ne straipsnių gausa, o jų vertė. Mano paskelbtieji straipsniai yra susiję su mano atradimais pedagogikoj, ypač jos istorijoj. Man rūpi naujas įnašas — new contribution mok slinėj srity, o ne šiaip sau rašymas. Paskelbtiejt dalykai yra atkreipę dėmesį ir kitų untų. Šis kelias atidaro duris į profesūrą.

Pavartęs Ottawos un-to studijų programą randu, kad profesorius dar dėsto religijų istoriją ir filologinius dalykus slavų bei rytų studijų institute. Pridėjus jo paskaitas Montrealio un-te, matyti jo šakotas akademinis darbas ir tai augščiausiuose kursuose, kur dažnai jam tenka dalyvauti disertacijų gynime.

Malda ant kalno

Besikalbėdami užkliudėm profesoriaus jaunystę. Pasirodo jo esama Suvalkijos dzūko. Tai galėjau pajusti jau iš pirmo įspūdžio: kalba žmogus visa širdimi. Kas gali būti lyriškesino kaip jaunystė? Profesorius prisimena ją kaip tik šiuo tonu:

— Augau geroj, religingoj, netgi asketiškoj šeimoj. Žavėjo mane tėviškės laukai: dažnai aš ten rymodavau, mąstydavau pagautas gamtos slėpinių. Ypač neužmirštamas liko man anų laukų saulėleidis: užkopęs ant kalno nekartą klaupdavau ant kelių ir melsdavaus. Taip mane kažkas tarsi traukte traukė augštyn.

Gimnazijos laikus prisimenu su dėkingumu. Tiesa, buvau stipriai susirgęs, bet pamažėl sveikata sustiprėjo, ir vyresnėse klasėse išplaukiau į pirmuosius mokinius. Visa aplinka pas t. Marijonus buvo man tokia artima ir šilta. Domėjausi ypač filosofiniais mokslais, kuriuos puikiai dėstė dr. Grigaitis, MIC. Tai man labai padėjo susikurti tvirtus mokslinius bei pasaulėžiūrinius pagrindus. Turiu pastebėti, kad filosofija ten buvo dėstoma ištisus trejus metus. Be to, antrą labai vertingą raktą įdavė man gimnazija, būtent, kalbas: jau tada laisvai kalbėjau vokiškai ir apygeriai prancūziškai. Taip baigiau gimnaziją jau susidaręs vidinę harmoniją. Savo poezijoj rašiau tada apie mano sieloj giedančius "angelų chorus". Tai buvo išraiška tos vidinės darnos, kuria tuomet gyvenau.

— Kas Jums jaunose dienose labiausiai imponavo?

— Labai vertinau ateitininkų sąjūdį, bet ypač man imponavo **arkivyskupo Matulevičiaus** asmenybė. Jo paskleista dvasia tebėra gyva ir šiandien, nes jo pėdsakai dvasiniame Lietuvos gyvenime yra neišdildomi. Jei mane klaustų, kuri yra ryškiausia Lietuvos asmenybė pastarojo šimtmečio pirmojoj pusėj, neabejodamas atsakyčiau — arkiv. Matulevičius.

Griūva vidinė darna

Nusitvėręs jaunystės siūlo, lydžiu profesorių iki universiteto ir užkliudau akademinį jo brendimą. Čia prof. Ramūnas stabteli, surimtėja, susimąsto ir taria:

Mano akademinis brendimas vyko labai sunkiai: vidinė mano harmonija, atsinešta į Kauną, ėmė irti, ir pasinėriau gilion krizėn. Tai buvo, sakyčiau mano egzistencinė krizė: atsirado manyje plyšys tarp turimų krikščionybės principų ir konkretaus gyvenimo. Nemokėjau suderinti absoliutinio ir laikinio prado. Daug prisidėjo prie tos darnos sugriovimo profesūra, ypač Vabalas - Gudaitis. Taip manin įsirausė abejonės, netikrumas, bet kartu kilo ir pašėlęs akstinas jieškoti gilesnės tiesos. Taip aš rausiaus po mokslinę - filosofinę literatūrą trejus metus, ypač vokiečių kalba. Labai daug man padėjo Klaipėdos miesto biblioteka: nuvykdavau ten per atostogas ir išsėdėdavau per dienų dienas. Ten galėjau gauti pačius geriausius bei rečiausius veikalus. Jei ko trūkdavo, biblioteka telegrafuodavo į Berlyną. Žodžiu, ten buvo prieinami visi mokslo šaltiniai ir ten aš prisisotinau.

Taip pamažėl aš vėl atstačiau sugriuvusią vidinę harmoniją ir atradau tą dvasios giedrą, kurioj miela gyventi: čia viskas prasminga, kiekvienas daiktas ar vertybė turi savo vietą.

— Atrodo, Jūs esate dėkingas pergyventai krizei, nes ji vedė gilyn?

— Taip, ta krizė mane gręžte išgręžė, išgilino ir paakino išsirausti po gilų mokslinį lobyną. Tai padėjo man susidaryti savarankišką sintezę.

— Ar būdamas studentu ir jausdamas neigiamą kaikurių prefosorių įtaką nejieškojot atsvaros pas patikimesnius profesorius?

— Bandžiau, bet atskirų profesorių kursai buvo skirtingi ir svarbiausia, nebuvo jokio ryšio tarp jų kaip pav. tarp Šalkauskio ir Vabalo - Gudaičio pedagogikos. Sintezė nebuvo įmanoma. Be to, aš dar buvau nepajėgus įžvelgti, kur veda visi tie sunarplioti siūlai. Duodami paklausimai profesoriui neatneš dabo laukiamos šviesos. Atsime nu, pvz., vieną epizodą su prof. Vabalu - Gudaičiu, kuris davė kartą religijos aptartį, laikydamas ją kosminiu reiškiniu. Po paskaitos ir klausiu. Žodis po žodžio — susirėmėm. Aš tvirtinau, kad aptartis neaiški ir neskiria religijos nuo meno; pacitavau jam eilę meno aptarčių. Profesorius sakėsi apie meną neišmanąs, ir man negalėjo išaiškinti klausimo. Studentai ėmė ploti, profesorius susijaudino; padėtį išgelbėjo atėjęs jo asistentas Lazersonas, kuris profesorių išsivedė.

Didžiosios sintezės link

Žinodamas profesoriaus Ramūno linkimą viską sintetinti ir visą buvimą matyti vienoj šviesoj, klausiu:

— Ar pripuolamas tai dalykas, kad dėstote katalikų universitete?

— Ne. Mano turimoji harmonija visiškai atitinka pagrindinei un-to idėjai. Man sąvoka **katolikon** reiškia platumą, universalumą, kaip jį supranta Eklezija. Esu ta prasme universalistas: aš prašoku betkokį dalinumą, nors jo neneigiu; aš jį integruoju sintezėn. Be kitko, savo pažiūras esu išsakęs t. Przywarai, S. J. Vienoj. Jis

(Nukelta į 6 psl.)

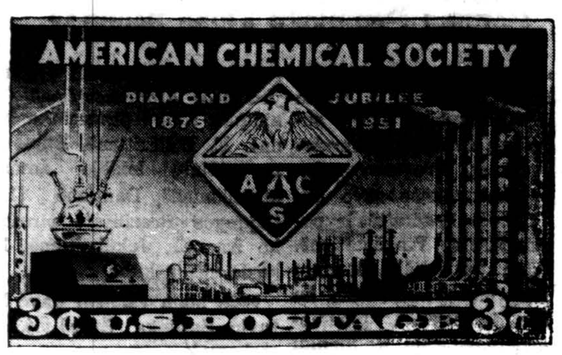

American Chemical Society švenčia 75 metų gyvavimo sukaktį. Tuo tikslu išleidžiama 3 centų pašto ženklas, kuris bus parduodamas rugsėjo 4 d. New Yorke. (INS)

1,000 DOLERIŲ UŽ LIETUVIŠKĄ ROMANĄ

1. Dienraštis "Draugas" skelbia lietuviško romano konkursą. Paskutinė data konkursui skiriamo romano rankraščiui įteikti — 1951 m. lapkričio mėn. 15 d.

2. Geriausiam romanui skiriama premija—tūkstantis dolerių. Premijos mecenatas — "Čiurlionio" ansamblis.

3. Rašytojų draugijos, "Draugo" Bendradarbių klubo ir Čiurlionio ansamblio paskirti teisėjai premijuotinam romanui nustatyti: Ben. Babrauskas, kun. V. Bagdanavičius, Henr. Radauskas, Ant. Rūkas ir St. Tamulaitis.

4. Romano siužetą pasirenka patys autoriai. Romanas turi būti parašytas mašinėle, nemažesnis kaip du šimtu romano formato spausdintų puslapių.

5. Kūrinius siųsti šiuo adresu: Romano Konkurso Komisija, "Draugas", 2334 So. Oakley Ave., Chicago 8, Ill. Rankraštis patariama siųsti registruota siunta.

6. Sprendimo bešališkumui patikrinti autoriai turi pasirašyti slapyvardžiu, o atskirame uždarame voke pažymėti savo tikrąją pavardę ir adresą, ten pat įrašant romano antraštę ir pasirinktą slapyvardį.

7. Siųsdamas savo romaną konkurso komisijai, autorius tuo pačiu sutinka, kad jo premijuotas romanas būtų išspausdintas "Drauge" ir išleistas atskiru leidiniu be jokio papildomo honoraro. Premiją gavęs autorius romano pirmosios laidos teises perleidžia "Draugo" Bendradarbių klubui. "Draugo" bendradarbių klubas pelną, gautą iš premijuotojo romano, skiria premijų fondui, iš kurio bus skiriama nauja kitų metų premija. Premijos nelaimėję autoriai spausdinimo sąlygas nuspręs atskiru abipusių susitarimu.

Dėmesio Automobilių Savininkai!
JUNG BROTHERS
Specializuojasi naujų ir senų padangų. Modernus padangų pataisymas. Padangų atnaujinimas, sulipdymas. Motorų pataisymas, ratų išlyginimas ir kiti patarnavimai.
5759 S. HALSTED STREET

DĖMESIO NAMŲ SAVININKAI!
Mes specializuojame PALĖPIŲ ir RŪSIŲ butų statymu, GARAŽŲ REMONTAIS ir durų padarymu pagal užsakimą. PRIEANGIAI perdirbami į kambarius, "breakfast" nooks ir t. t.
Kainos pigios — 1-as rūšies darbas be jokių nereikalingų pardavimo kalbų. Nemokami apskaičiavimai.
HUmboldt 9-2154
Tarkis tiesiog su kontraktorium

WOODRIDGE NURSING HOME
35th St. Highland Ave.
DOWNERS GROVE, ILL.
Priima senyvus vyrus bei moteris, sveikstančius ligonis ir serguliotus, už prieinamas kainas. Puikūs namai, puikus maistas ir aplinka.
Telefonuokite: Downers Grove 940

CHICAGO TRUCK SALES
When you want the best deal in town — Buy or sell — Any make or model. It's a bargain — any way
CHICAGO TRUCK SALES
1 W. CERMAK RD.

BAIKITE SAVO KANČIAS

arthritis, reumatizmo, skausmus, raumenų įtampa, kosėjimą su šiomis slaptomis formulėmis, kurios ėjo iš kartos į kartą. Sudėtis grynų žolių, daugelis jų yra retos ir brangios.
Z-G ŽOLIŲ ARBATA No. 17—($1.00 — GARSIOJI Skilvio Arbata teikia greitus rezultatus skilvio ligose. Puikiai liuosuoja vidurius, juos sunormuoja.
STANIS Analgesis SALVE — $1.00) — duoda STEBĖTINUS rezultatus.
STANIS IMPROVED FOOT SOAP. (Stanis pagerintas muilas kojoms).
½ sv. gagalas 60c. Tai trys-įviena kojų sveikatos trytmentas pagelbėti ir apsaugoti nuo jautrių, degančių, pavargusių, sutinusių bei skaudančių kojų. Suminkština ir pašalina nuospaudas (t.y. "corns & calluses").
Z-G STANIS COMPANY
2822 ARCHER AVE.
Chicago 8, Ill. Dept. D.

MAREK'S SIDING AND ROOFING
Nemokami apskaičiavimai visokiems darbams
Aluminum Kombinuoti Langai
Dailidės Darbai
"Rain Gutters"
Finansuojami per F. H. A.
Frank Marek ir Al. Murawski savininkai
Telefonai: Dienoms — PRospect 6-0878
Naktimis — PRospect 6-6413
5220 S. Albany Avenue

SAVE TIME AND MONEY
RIDE
GOLD STAR LINE
HAMMOND TO JOLIET
SCHEDULES MAINTAINED
Under new management.
37 Passenger Aero coach for chartered service.
Phone FRankfort 3171

PROGRESS
LIETUVIŲ BENDROVĖS
KRAUTUVĖS
PEČIAI, ŠALDYTUVAI, TELEVIZIJOS APARATAI, SKALBIAMOS MAŠINOS, BALDAI, MATRACAI, KILIMAI, LOVOS IR VAIKŲ BALDAI.
Didžiausias Pasirinkimas
MAŽIAUSIOS KAINOS
Lengviausi Išmokėjimai.
Baldai padaromi
Pagal Užsakymą
PROGRESS Furniture Company
3224 SO. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-4226
4183 ARCHER AVE.
Tel. LAfayette 3-3171
CHICAGO, ILL.

Nuoširdžiai užkviečiame visus atsilankyti į mūsų sandėlį ir apžiūrėti 1951 metų vasaros prekių išpardavimą.
Namams rakandų čia rasite visų žymiausių išdirbysčių. Pagaminame rakandus pagal užsakymus.
Naujų šeimų kūrėjai, čia sutaupys didelius nuošimčius. Parduodame urmo kainomis baldus viešbučiams, Rooming House, apartmentams. Karpetai—kilimai, klejonkos, Parlor setai, gaziniai pečiai, skalbiamos mašinos, šaldytuvai, miegamo kambario setai, valgomo kambario setai, minkšti krėslai, lempos, staleliai ir kt. reikmenys.
Rašomos mašinėlės, rašomos auksinės plunksnos, laikrodėliai, deimantai, briliantai, aukso ir sidabro papuošalai, radios, ir televizijos aparatai. Lietuviškos plokštelės, lietuviškos gaidos.
Virš 38 metai prekyboje.
Lengvi daliniai išsimokėjimai.
JOS. F. BUDRIK, Inc.
3241 S. HALSTED STREET
Tel. CAlumet 5-7237
Atidaryta pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais. Šekmadieniais uždaryta.

WCFL 1,000 kil. 50,000 Watts jėgos Radijo Stoties programos leidžiamos sekmadienio vakarais 5:30 p.m. Chicagos laiku.

GOWNS
FOR EVERY OCCASION
by
HELEN LICASTRO
Sweetheart Bridal Shop
2851 W. 63rd St.
Phone HEmlock 4-6690

TAUPYTOJŲ SKAIČIUS DIDĖJA!
Atsilankiusieji džiaugiasi gražiai įrengta mūsų raštine ir skubiu patarnavimu.
Taupytojams mokame gerus dividendus.
Prieinamomis sąlygomis skoliname pinigus už namus.
Parduodame ir keičiame Jungtinių Amerikos Valstybių Taupymo Bonus.
Visų santaupos yra apdraustos iki $10,000.00
UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
1800 So. Halsted St. Chicago 8, Illinois
Telefonas: HAYMARKET 1-2028
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 valandai vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 v. vak. Trečiadieniais ir šeštadieniais nuo 9 v. ryto iki 12 vidudienio.

Taupymas yra turtingumo šaltinis
Pradėk taupyti tuojau . . . Mes mokam aukštus dividendus.
Mūsų bendrovės laikomi pinigai Federalinės valdžios apdrausti iki 10,000 dolerių.
Midland Savings AND LOAN ASSOCIATION
4038 Archer Avenue
Telefonas LAFAYETTE 3-6719
Sekretorius AUGUST SALDUKAS

GOODYEAR TIRES-TUBES
Turime ir kitų išdirbysčių.
WILLARD BATTERIES
NYLON, FIBER AND PLASTIC SEAT COVERS.
Lengvais išsimokėjimais

Balzekas Motor Sales, Inc.
4030 ARCHER AVENUE Chrysler - Plymouth Dealer Phone Virginia 7-1515

Tiktai taurioje širdyje gyvena taurioji meilė.

Barbara Bass, 3½ metų, bando žuvauti potvynio metu, netoli St. Louis, Missouri. (INS)

Giedrios harmonijos pavėsy

(Atkelta iš 5 psl.)

rado jas suderintas su Eklezijos mintimi.

Be abejonės, Jūsų pažintys su Vakarų ir Rytų kultūra bus akinusi didžiąją sintezę?

— Daug man davė Vakarai, daug davė ir Rytai. Būdamas Vienoj, Paryžiuj ir kt. turėjau progos iš arti pažinti Vakarus. Turiu daugybę asmeninų pažinčių, ypač Vienoje. Jiems esu kad jis jos, tose ribose, kiek didžiai dėkingas už visokeriopą paramą. Rytus pažinaiu per Berdiajevą, ypač Solovjovą, Karsaviną ir kt. Jei Vakarai daug prisidėjo prie mano pasaulėžiūros praturtinimo, Rytai praturtino mano **pasaulėjautą.** Čia glūdi jų stiprybė. Esu dažnai lankęsis Paryžiuje pas a. a. Berdiajevą, kuris buvo įsteigęs savo religinių mokslų akademiją. Kurį laiką buvau jo idėjų įtakoj. Dabar jaučiuosi visa tai praaugęs. Esu realistas ir savo sintezėj remiuosi daugiau Aristotelio ir šv. Tomo Akvinievinečio nužymėtom gairėm. Esu vienas tų žmonių, kurie nenustovi: mano sintezė yra daugiau dinaminė ta prasme, kad ji nuolat plečiasi, atsiranda vis naujų aspektų, nors pamatai lieka tie patys, nes jie nesugriaunami, amžių amžiais jau išbandyti.

Mano idealas: mokslininkas ir šventasis

Būdinga pastebėti, kad prof. Ramūnas, augustiniškai prasiveržęs iki didžiosios gyvenimo sintezės bei vidinės darnos, nelieka sėdėti savo kabinete. Štai ką jis byloja:

— Mano sintezėn įeina visos gyvenimo vertybės: mokslas, menas, dorovė, religija. Domiuosi visom šiom vertybėm. Man nėra svetima nė teologija: ją studijavau Tuebingene ir buvau besiruošias daktaratui, tik emigracija sukliudė. Visos tos vertybės man yra ne abstrakcijos, o gyvenimas: aš jomis gyvenu. Nuo to laiko, kai sugriauta harmonija manyje liko atstatyta, nedelsdamas ėmiau ja gyventi. Principai tam ir yra. Mano idealas, kurį nuolat puoselėju savo vizijoje, yra: mokslininkas ir šventasis. Mokslas, kuris atskleidžia tiesą, pagilina bei praturtina žinojimą, turį vesti į išmanymą — išmintį. Augščiausioji gi išmintis yra transcendentinė ir yra realizuojama šventojo asmenyje. Tikiuosi nenusidėjęs diskretumui, jei prie šių prof. žodžių pridursiu, kad jo principai veda jį kas rytą kartu su p. Ramūniene į un-to dievnamį, kur jis pradeda savo budintį buvimą giedrioj vidinėj sintezėj.

Kokia bus Lietuva?

Nebuvo įmanoma išsiskirti su prof. Ramūnu, nepalietus Lietuvos. Jos vieta būsimoj Europoj, prof. akimis, būsianti sąlygojama federalizmo.

— Mano supratimu, sako profesorius, nacionalinių valstybių epocha yra praėjusi. Ateity bus galima tik federacinė Europa, nes veiksniai, kurie lems būsimosios Europos likimą, jau dabar linksta ton pusėn. Mums gi reikia būti apdairiems ir stengtis pažinti šią naują idėją. Apie tai esu rašęs "Tėvynės Sarge".

Taip išsikalbėjęs jauti žmogus, kad Ottawos un-te plaka širdis ne tik universalizmu, bet ir savosios Tėvynės rūpesčiu, Tėvynės, kuri jo sintezėj turi pakilią vietą.

Čia pat, už kelių žingsinų, dirba Dr. Ag. Šidlauskaitė irgi un-to biure. Ji atsidavusi studijoms psichologijos institute. Vasaros semestre ji pradeda dėstyti vaiko psichologiją. Pridėjus ponią Ramūnienę, dėstančią rusų k. un-te, susidaro lietuviška akademinė Ottawos trijulė, kuriai linkėtina sėkmės ir ištvermės!

N. B. Išsikalbėjime atskleidžiau vaizdą, kokį mačiau iš arti. Teatleidžia gerb. prof. Ramūnas, išvydęs save svetimom akim, tenejieško skaitytojai stenografinio tikslumo dialoge.

Filmų propaganda Lietuvoje

Norėdami dar daugiau žmonėms apdumti akis, komunistai Lietuvoj stato 3 filmų apybraižas: apie raudonąjį geštapininką "rašytoją" A. Gudaitį - Guzevičių ir prie jo prideda dar Dotnuvos selekcijos stotį ir Sov. Sąjungos bokso meisterį lietuvį A. Sočiką. Kai tas važinėjo po užsienį, svoietai vi-

Šimto metų žurnalas

Vienas iš įtakingiausių Italijos žurnalų yra "Civilta Cattolida", įkurtas 1850 metais, taigi — jau 101 metų senumo. Jį leidžia tėvai jėzuitai.

Kolchozai Rusijoje

PIA skelbia, kad kol. ūkių iš mažesnių stambinimas Sov. Sąjungoj baigtas. Ten jų skaičius iš 252.000 sumažintas į 123.000. Dar 62.000 buvo palikti nepaliesti, bet iš kitų 190.000 buvo padaryta stambesnių 61.000 vienetų. Kolchozinimas okupuotose Europos rytuose, kaip pripažįsta PIA, eina drauge su žmonių deportacijomis.

Mirė žymus kompozitorius

Šiomis dienomis Los Angeles, Cal., mieste mirė muzikas Arnold Schoenberg, sulaukęs 76 metų amžiaus. Jis buvo išbėgęs iš Vokietijos nuo nacių persekiojimo. Jis yra išradėjas kontroversinės dvylikos tonų sistemos muzikoje. Velionis buvo pripažintas pirmaeiliu kompozitorium, kurio kūriniai yra sukėlę didžiausią audrą muzikų tarpe. Tokios "audros" nėra buvę visame dvidešimtame amžiuje.

Švara keliaujant

Mokslo tarnyba skelbia apie apie išradimą praustuvės automobiliui. Jau užpatentuotam išradime praustuvei vanduo lai komas bake (tankoj), įtaisytame po priešakine sėdine. Iš bako į praustuvę vanduo įleidžiamas vamzdžiu. Vandeniui išleisti vamzdis taip pat yra įtaisytas.

Persekiojimai

"NY Cath. News" įsidėjo pranešimą apie religinius persekiojimus už gel. uždangos, tarp jų ir Lietuvoj, ir, cituodamas H. Strasseno žodžius, reikalavo tuose kraštuose atstatyti užgrobtą nepriklauso-

Daug studijuoja

Katalikų Fordhamo universitete šiemet gavo diplomus 1152 studentai. Manhattan Kolegija suteikė 781 baigimo diplomą. Jų įteikime dalyvavo kardinolas Spellman.

Mirė poetas Ehrler

Waldenbuche, Vokietijoje, mirė plačiai žinomas katalikų poetas H. H. Esrler, sulaukęs 79 m. amžiaus.

Atsidūsimai yra oras ir eina į orą; ašaros yra vanduo ir eina į jūrą; kai meilė užsimiršta, ar žinai, kur ji nueina.

—Gustavo Adolfo Bėsquer

Lietuvių Menininkų Klubo Debiutas

Sao Paulo Lietuvių Menininkų klubas liepos 14 d. Vinco Kudirkos mokyklos salėje suruošė pirmą menišką pasirodymą — vakarą. Programoje dalyvavo, skaitydamos savo kūrinius Karolė Pažėraitė ir poetė Magdalena Vinkšnaitienė. Po liūdnų patriotiškų kūrinių prasidėjo linksmesnė dalis su dainomis ir šokiais. Įspūdingai sudainavo solo Menininkų Klubo pirmininkas Kazys Ambrazevičius, Julija Joteikaitė ir Vaclovas Laurinaitis. Kazys Ambrazevičius nepaprastai mėgiamas kolonijos, buvo šaukiamas bisui. Didesnę dalį programos atliko Municipalinio Teatro jaunųjų baletas. Jų parodyti numeriai publikai labai patiko. O ypač mums buvo maloru, kad tame balete išryškėjo, kaipo geriausia šokėja, lietuvė Rūta Bagdonaitė, buvusio Lietuvių Sąjungos Brazilijoje pirmininko, duktė. Jos pastangomis baletas sutiko parodyti savo meną lietuviams veltui.

Scenos dekoracijas tautiškais motyvais padarė dail. Antanas Kairys. Scenarius — Alfonso Žibo. Dailininkė Vlada Stančikaitė - Abraitienė paleido pogalvėlę, ant kurios pati labai gražiai išpaišė tautiškais rūbais šokančią porą. Kaip dekoracijose, taip ir pogalvėlėje vyravo mūsų vėliavos spalvos juodam gedulingam fone.

Akompanavo latvė Rita Sprogis. Bufetas vietinių ponių suaukotas. Yra susidaręs nuolatinis pasiaukojusių ponių būrelis. Jos pačios gaminius pagamina ir pačios bufete pardavinėja. Pelnas eina kultūriniams reikalams. Tų ponių pavardės yra šios: Ambrazevičienė (Menininkų Klubo pirmininko žmona), E. Polišaitienė, Bumbulienė. (Žinių leidėjo žmona), Matelionienė, Dantienė (Lietsąjungos Brazilijoje pirmininko žmona), Jokūbaitienė, Balkevičienė ir kitos.

Salę šiam vakarui davė Lietuvių Sąjunga Brazilijoje nemokamai.

Šio vakaro pelnas skiriamas patalpai būsimai dailės ir tautodailės parodai išnuomoti.

Atrodo, kad pereitų metų gale įsisteigęs konsulo A. Polišaičio ir Alfonso Žibo pastangomis, Lietuvių Menininkų Klubas sąžiningai vykdo savo statute užsibrėžtus planus. Numatoma dažniau ruošti literatūros ir dainos bei muzikos vakarus. Šio klubo priešakyje yra jo pirmininkas garbingas lietuvis solistas Kazys Ambrazevičius. Jis, eidamas atsakingas kelių inspektoriaus pareigas, jau apie 20 metų dalyvauja lietuvių parengimuose dirba didelį kultūrinį darbą. Reika pažymėti, kad jis yra Sao Paulo nepriklausomybės kovų dalyvis - savanoris.

Kur yra uždarbis, ten yra ir gudrumas.

Dėmesio, namų savininkai!
VISOKIEMS TINKAVIMO DARBAMS
tinko pataisymams, sienų išlyginimams bei sienų valymams (sausu metodu) —— skambinkite mums šiandien. Apskaičiavimai nemokamai.
BEverly 8-7726
Lengvos sąlygos išsimokėjimui už didelius darbus.

THE COLONIAL INN
PRIEINAMOS KAINOS PUOTOMS
Skokie Blvd prie Route 20
ONtario 3092
BEVERLY BEALS — šeimininkė
BOUGER — baro vedėjas
Šokiai kas vakaras
BOB SIVER muzikai.
GERIAUSI VALGIAI
Kaikurie mūsų patiekalai:
½ keptos vištos $1.25
Itališka spaghetti su namie pagamintu mėsų sausu $1.25
Keptų ešerių kiek gali valgyti $1.75
Višta "Family Style" $1.95
Mes taip pat patiekiam "steikus", "chops", vėžius, žuvis, ir pan. prieinamom kainom
ŠIAURĖS PAEŽERIO
JACK OGRUN — jūsų virėjas

WINNIE'S Pastry Shop
Mr. and Mrs. C. Albrecht
Savininkai
SPECIALISTAI Gaminime
puikių Daniškų pyragaičių ir Daniškų Donuts'ų. Mes turime didžiulį pasirinkimą visų rūšių kepyklos gaminių ir duonos pagamintos iš gryniausių grudų.
SPECIAL. ORDERS
Vestuvėms, Gimtadieniui ir Iškilmėms Tortai visokių dydžių. Didžiuliai tortai del didelių parengimų.
WINNIE'S PASTRY SHOP
149 N. NORTHWEST HWY.
(Sekantis prie Nielsen's vaistinės)
Telefonas TAlcott 3-1860

NATIONAL RADIO
IR
TELEVIZIJA
CHARLES W. BUITKUS,
SAVININKAS
• 12 TECHNIKŲ
• 8 PATARNAVIMO TROKAI
Visas darbas ir dalys garantuotos 3 mėnesius.
Mes esame apdrausti THE AMERICAN MUTUAL LIABILITY CO. bendrovės.
703 S. Genesee St.
Ontario 7755
WAUKEGAN, ILL.

Dėmesio Namų Savininkai-
BENDA COAL & FUEL OIL
yra pasiruošusi jums patarnauti tuojaus visais anglių ir kuro reikalais. Žemiausios kainos, geriausia rūšis.
Tel. OLympic 2-5368
YARD—33rd ir CENTRAL AVE

VAŽIUOKITE
BLUE BIRD BUSAIS Į BROOKFIELD ZOO
KELIAS. Nuo State St. ir Randolph į pietus ant State iki Washington. Į vakarus ant Washington iki Ogden Ave. Ogden Ave. iki 26th ir Cicero ir iki Brookfield Zoo vartų.
LAIKAS: Kas 10 minutų sekmadieniais ir šventadieniais bei giedriais šiokiadieniais.
Busus galima užsisakyti privatiems išvažiavimams visokiom progom.
TEL.: BI-2-2941
Dėl informacijų rašykite
BLUE BIRD SYSTEM
L. A. BEAURLINE
LYONS, ILLINOIS

DR. MICHAEL ABENE
skelbia atidarymą savo
OPTOMETRIJOS KABINETO
prie
2553 BELMONT AVENUE
AKYS IŠTIRIAMOS PAGAL SUSITARIMĄ
LAkeview 5-6812
atdara nuo 10:00 v. r. iki 9 v. v.

DANTŲ PLOKŠTELIŲ APTARNAVIMAS
● Valymas
● NUSVEITIMAS
GREITI PATAISYMAI IR PERDIRBIMAI
D. & C. DENTAL LABORATORY
Atdara kasdien 9 v. r. iki 6 vakare
Pirm. ir Kct. vak. iki 9:00 vakare
5553 W. DIVERSEY AVENUE
NAtional 2-7726

IŠSINUOMOKITE NAUJĄ MAŠINĄ
GRUPIŲ ATOSTOGOMS
Patys vairuokite, mašina pilnai apdrausta
Duodamas gazolinas ir alyva
$21.75 KIEKVIENAM ASMENIUI
4 asmenų grupei, vienos savaitės laikui 1,000 mylių kelionei
(Reikia rezervacijas daryti savaite iš anksto)
TOUR CAR LEASING
CHICAGO HEIGHTS 3388

PATIKRKITE COWBOJUS

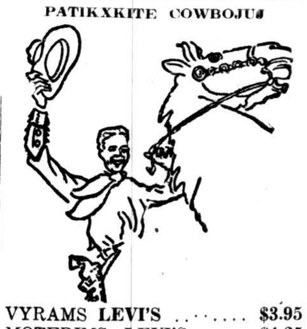

VYRAMS LEVI'S $3.95
MOTERIMS LEVI'S $4.25
LEVI JACKETS $4.50
Mes turime pilną pasirinkimą originalių Vakariečių Rūbų ir Medžiotojams Rūbų.
MORRIS MEN'S SHOP
4162-66 S. HALSTED ST.
UNION STOCKYARDS
CHICAGO 9, ILL.
Tel. YArds 7-3887
Please send me Garments indicated:
JACKETS—SIZE 32 to 46
QUANTITY ..... SIZE .....
LEVIS—STATE WAIST & LENGTH
WAIST ..... LENGTH .....
ADDRESS .....
Please add 2% Occupational Tax

PASINAUDOKITE MŪSŲ NAUJU NUOLAIDŲ SĄRAŠU
TAS SUTAUPYS JUMS PINIGŲ
PATOGUS - SANITARIŠKAS
GREITAS — ŠVARUS
SAVAITINIS SKALBIMAS
DREGNAI NUSAUSINTAS per 30 minučių iki 8 svaru
UŽ MAŠINĄ .... 30ct.
(mulas nemokamai)
MANDAGŪS PATARNAUTOJAI
Purūs džiovintojai prieinami
Atsinešk Šį Kuponą
DĖL NEMOKAMO PATARNAVIMO

"Skubus Draugiškas Patarnavimas"
R. & L. LAUNDRETTE
2521 WEST 63rd STREET
WAlbrook 5-6333
Rena and Lambert DeJong

Dėmesio, Namų Savininkai!
Štai ką
Waukegan Home Improvement Co,
Gali Jums nuveikti
Žemiau yra sąrašas kelių namų pataisymo darbų kuriems turime priemonių atlikti. Skambinkit Ont. 1884 dėl pilnų informacijų.
NAMUI NUO 30'x30'x9' DIDUMO

1) Stogo dengimas	Pirmos rūšies (A) 220 lb. svorio Bet kokios spalvos ar rūšies — $160.00.
2) Sienų apmušimas:	Bet kokios mados, pavidalo, formos ar spalvos. Įskaitant ir naujį LUMISIDE apmušimą, su įtaisymu (aluminum impregnated) — $449.
3) Apmušimas su Aluminum:	"Baked enamel aluminum" apmušimas įtaisomas — $784.00.
4) Gutters & Downspouts:	Bet kokios rūšies Gutter & Downspout.
5) Langai:	Alsco kombinuoti žieminiai langai. Tai "Cadillac" namų industrijos. Aluminiai rėmai. "Good Housekeeping" patvirtinti. Taippat mediniais rėmais langai bei langų rėmai
6) Bendri Pataisymai	Atliekame bendrus reikalingus namų pataisymus už kainas pagal jūsų kišenės. Užtikriname kad būsite patenkintas klijentas.
7) Pamatai:	Cemento ar "concrete" bloksų pamatai, cementiniai laiptai, mediniai laiptai. Už kainas, kurias jūs įstengsite mokėti.
8) Verandos:	Verandos uždaromos, aluminum ar medžio

Waukegan Home Improvement Co,
Tel. Ont. 1884 Nuo 9 v.r. iki 9 v.v. FHA. sąlygos

PASKELBIAM ATIDARYMĄ
AL GAURELL'S Tap and Lounge
LIETUVIŠKA UŽEIGA
20 East 34th Street **Steger, Illinois**
(SENIAU BUVO SPERTI'S TAP AND RESTAURANT)

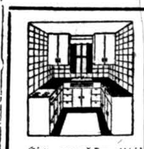

Dabar gražusis
PLASTA - GLASS
Tile Design (koklinių plytelių fasono). Puoš Jūsų Virtuvės ir Vonios Sienas.
Šie gražūs "tile designs" duoda jūsų voniai tą "padarytas pagal užsakymą" išvaizdą. Kadangi kiekvienas raštas yra dalis pačios "plytelės" tad jūs galėsite nuolat gėrėties jų grožiu—nes jos negali nusidėvėti nei nusiplauti. Kaip ir grynos spalvos PLASTA-GLASS sienų plytelės, taip ir šių plytelių blizgantis grožis atgaivinamas nušluosčius drėgnu audeklu. Pamatykite jas šiandien.
"Plastic Tile" yra atsparus rūgščiams, yra iš atskirų dalių, 24 skirtingų spalvų. Daug raštų yra tinkamų naudoti virtuvėje.
Spalvoti vonių įrengimai sekančių spalvų: koralų, mėlyna, žalia, geltona, ir t. t.
KANALIZACIJA - VANDENTIEKIS — GUMINIŲ "TILE" GRINDYS
ELEKTRIKOS DARBAI — SPINTELĖS VIRTUVĖMS
PLASTA-GLASS WALL TILE
FHA Sąlygos — 30 mėnesių išsimokėjimui.
TIL-O-PLASTIC CO,
Park Building — 218 E. Round Lake Road
ŠALIA WALGREEN DRUG AGENCY
ant Route 134 — Round Lake Park, Ill.
Tel.: Round Lake 6-1261 arba Round Lake 6-2302

Sherlocko Holmeso kultas Anglijoje

PRANYS ALŠĖNAS, Kanada

Sunku būtų surasti žmogų, kuris neskaitė žymaus anglų rašytojo, Arthur Conan Doyle, sensacingų kriminalinių apysakų su žinomais personažais: geniališkuoju detektyvu Sherlock Holmesu ir jo neatskiriamu prieteliumi dr. Watsonu.

Vyriausiasis apysakų herojus, Sherlock Holmes, nors niekad pasaulyje negyvenęs asmuo, o tik rašytojo vaizduotės sukurtas personažas, šiuo metu Anglijoje ir kituose angliškai kalbančiuose kraštuose pasidarė reali garsenybė.

Sherlockas garsus ne tik anglosaksiškuose kraštuose, bet ir visur kitur, nes Arthur Conan Doyle apysakos yra išverstos į visą eilę kitų pasaulio kalbų, o su Sherlocku Holmesu įsukta net 21 kino filma.

Arthur C. Doyle buvęs toks įtikinantis pasakotojas ir su tokiu išgyvenimu savo apysakas rašęs, jog skaitančiajam jokia abejonė nekyla, kad tai galėtų būti fantastiniai dalykai.

Antrojo Pasaulinio Karo metu, beatostogaudami ar šiaip užklydę į Londoną, JAV kariai skubėdavo pasiekti Baker Str. ir joje, su dideliu smalsumu ieškodavo 221 nr., kur pagal apysakų kūrėją Doyle, "gyvenęs" Sherlock Holmes... Deja, iš nustebimo jie net akis išplėsdavo, kuomet jiems buvo paaiškinama, jog... tame name niekad ir joks Holmes nėra gyvenęs...

— Nenuduok esąs Sherlocku — pas anglus šiuo metu priimts priekaištas žmogui, kuris padaro paslaptingą veido išraišką ir vaidina daug žinantį, bet nieko nepasako...

Anglai ligi šiol Sherlocką gerbė tik teoretiškai, bet, štai, labai neseniai tas pagarbumas niekad nebuvusiam herojui išreikštas ir praktiškai.

Sherlocko Holmes eksponatų paroda

Šiais metais įvykusio didžiojo Britų Festivalio dienomis, Londone, Marylebone miesto rajone, vietinės savivaldybės organų rūpesčiu, Baker gatvėje, buvo atidaryta "Sherlocko Holmeso paroda".

Parodai parinkta vieta — tie patys namai, kur kadaise Sherlockas "gyveno". Eksponatai — išdėstyti dviejuose kambariuose. Vienas iš jų — vaizduoja Sherlocko darbo kabinetą, o antras — užpildytas jo "paliktaisiais daiktais"..

Kaip spauda praneša, visdėlto įdomi paroda. Sherlocko darbo kabinetas apšviestas žibaline lempa. Mat parodos lankytojas nukeliamas į 1890 m., kuomet dar elektros nebuvo! Prie darbo stalo — sėdi "pats" Sherlockas. Jo povyza imponuojanti: veidas rūstus, bet, kartu, ir malonus, slepiąs savyje didelę išmintį ir geniališkumą. Išvaizda — kariška. Jis apsikrovęs įvairiais įvairiausiais pranešimais apie kriminalinius įvykius ir, neva, daro kažkokią cheminę analyzę, stengdamasis išaiškinti paslaptingą kriminalinį įvykį, kurio Scotland Yardo detektyvai nepajėgia atidengti...

Kitam kambaryje — jo paties ginklai ir iš plėšikų atimtieji. Dar: viena kita nesudaužyta arbatos stiklinė, iš kurios kadaise "gėrė" Sherlockas, visokiausių detektyvui reikalingų įrankių rinkinys, įvairių laikraščių iškarpos, kuriose rašoma apie plėšimus, žmogžudystes ir pan. Kambario baldai — iš 1890 metų...

Tarp visų eksponatų buvo išstatytas ir Sherlocko smuikas, kurio, nervams pavargus, tas didysis detektyvas "smuikuodavęs"...

Na, ir dar toliau, ant staliuko, stovėjusi mažutė dėželė... kokaino. Dėl šio eksponato esą pasisakęs netgi žymus britų medicinos gydytojų organas — laikraštis "The Lancet". Jame gvildenamas klausimas, ar Sherlockas galėjęs vartoti kokainą, ar ne?... Išsprendžiamas reikalas Sherlocko naudai: jis buvęs itin stiprios valios, todėl, jeigu, kartais, ir panaudodavęs truputį kokaino, tačiau narkomanu negalėjęs būti...

Ir amerikiečiai nuo to neatsilieka

Sherlockas yra gyvas ir "realus asmuo" taipogi ir pas amerikečius. Jo kultas pas daugelį asmenų yra laikomas augštoj pagarboj. Didžiuliame JAV plote esančios net... 25 Sherlocko Holmeso vardo draugijos (tikrai amerikoniška!), prikurta apie jį daugelis eilėraščių, net ilgiausių poemų. Visa tai, ką Doyle aprašė proza, Amerikos poetų perkelta į eiles. Taigi, "pagarba" niekad negyvenusiam ir nebuvusiam herojui!...

Sovietai — taip pat...

Visdėlto ne ipolitbiuras, nei kompartija, nei, pagaliau, pati NKVD neužskaitė Sherlocko "liaudies priešu". Jie pasisavino jo gerąsias savybes, tik žinoma, kaip sovietuose įprasta, vagystės keliu.

Minėtos parodos metu, mirusio rašytojo sūnus, Denis Conan Doyle, viešai pagarsino, jog sovietai Sherlocko Holmeso personažą panaudoję kaip herojų ir pavyzdį savo raudonarmiečių "bajavam" auklėjimui. Jie išsispausdinę 5 milionus Doyles apysakos egzempliorių su Sherlocku Holmesu, išverstu į rusų kalbą ir paskleidę savo karių tarpe. Deja, Doyles teisėti įpėdiniai negavo iš rusų nė vieno cento honoraro... Sovietai nepripažįsta autorių teisių.

Įdomi autobiografija

Po poros mėnesių knygų rinkoje pasirodys Jock Wilsono autobiografija. Savo knygoj, pavadintoj "The Dark and the Damp" (Tamsu ir drėgna) autorius aprašo savo įdomius pergyvenimus, esant anglų liakasiu, kariu — marinu, poetu, pugilistų — kumštininku, artistu — dailininku. Autorius yra pergyvenęs didžiausią kasyklų eksplioziją. Knygą autorius iliustruoja savo paties kūriniais.

Žodžius ir plunksnas vėjas nusineša.

Taurumas glūdi dorybėse.

Gerosios savybės nereikalauja reklamos.

—Anglų priežodis

MARLENE BRIDAL SALON
3032 Cermak Rd. Bishop 7-9718
Nuotakoms ir pamergėms
Gražus pasirinkimas vestuvinių rūbų ir pamergėms suknelių. 24 valandų patarnavimas skubioms vestuvėms. Taip pat "Prom" ir "Flower Girls'" suknelės.
Nuotakai suknelės **$39.95** ir aukščiau
Pamergėms suknelės **$19.95** ir aukščiau

SPICCIA'S
ankščiau buvęs Sramek's
Geriausi PIETŪS
Visai Šeimai
Itališki ir Amerikoniški Patiekalai
BANKIETŲ KAMBARYS
Vestuvėms, Pobuviams, Krikštynoms, ir t. t. Vietos 200 žmonių.
Rezervuokite geresnes vietas
Skambindami Whiting 2112 arba 1505
Atdara Sekmad. 11 v. r. iki 9 v. v.
2143 Calumet Ave. Whiting, Ind.

JUODŽEMIS
PUVĖSIAI
Urmininkams ir smulkiems pirkėjams
Skambinkite vakarais
REliance 5-3167 ar ENglewood 4-6512
Dieną skambinkite
Palos Park 765-R-2

POTTAWATTAMIE 6 m. šiaurėje nuo Benton Harbor. Modernūs gyvenamieji namukai arba Amer. Plan su skaniais patiekalais. Vėsus, patogiai įrengti nameliai medžių pavėsy, balto smėlio saulėtame Lake Michigan plaže. Svečių palinksminimai. Illustruota literatūra. Aukšta kokybė, prieinama kaina. Parašyk šiandien. Sav. vedėjai Geo. Selfridge, Bill Reid. R. No. 3, Box 400T, Benton Harbor, Mich.

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAMS PRISTATOME VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGĄ
CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 SO HALSTED ST.
Tel VIctory 2-1272
APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRISTATYMĄ TEIKIAME NEMOKAMAI
Raštinė atidaryta kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vak. ir šeštadieniais iki 3 val. vak.

Kilniausis žemės dalykas yra tobula moteris. **J. R. Lowell**

Taupytojai—
District Savings Pasiūlo
APSAUGĄ . . . kiekviena taupymo saskaita yra apdrausta iki $10,000. Šią apdraudą teikia valdžios agentūra.
PELNĄ . . . kas šeši mėnesiai mokame aukštą dividendą ant kiekvieno padėto dolerio.
PATOGUMĄ . . . musų raštinė randasi Bridgeporto širdy—lengvai pasiekiama. Personalas kalba lietuviškai.
DISTRICT Savings AND LOAN ASSOCIATION
3236 So. Halsted Street
Jos. M. Mozeris, Secretary Phone: CAlumet 5-4118

DIDELIS IŠPARDAVIMAS VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ DRABUŽIŲ

Pasinaudokite proga nupigintomis kainomis. Galite gauti čia apatinių ir viršutinių aprėdalų vyrams ir moterims, taip pat lovoms uždangalų (paklodžių), megztinių, rankšluosčių, moteriškų suknelių, Nylon kojinių ir daug kitokių dalykų.
Širdingai kviečiame atsilankyt ir būsite patenkinti mūsų prekėmis, patarnavimu. LIETUVIS SAVININKAS
JOSEPH'S DRY GOODS STORE
HIGH GRADE MERCHANDISE
JOSEPH PIKEL, savininkas
3218 So. Halsted Street Chicago 8, Illinois

JUS NUOŠIRDŽIAI KVIEČIAME ŽAISTI GOLFĄ GRAŽIAME
TURKEY CREEK COUNTRY CLUB
65th & Harrison St. GARY, IND
Sveikatai ir patogumui visi modernūs klubo įrengimai
Pilnai informacijai skambinkite —: :— GARY 4-4407

WAUKEGAN KIDDIE LAND
MALONUMUI ir PASILINKSMINIMUI
Visi pasivažinėjimai pritaikinti vaikams
Jie yra geri ir saugūs vaikams mažiau 12 metų
Šiokiadieniais nuo 4 p. p. iki 10 v. v. Šešt. nuo 1 p. p. iki 10 v. v.
Sekmadieniais nuo 10 v. ryt. iki 10 v. v.
BELVIDERE ST. (120) Į VAKARUS PRIE LEWIS AVENUE

WILLIAM and FRANK BRNE
Jus kviečia vakarus praleisti
BRNE'S CLUB
9270 S. Chicago Avenue REgent 4-8706
Atsiveskite draugus ir giminės Sumuštiniai — Pasilinksminimas

BŪKITE PATYS SAU BOSU
AUGINKITE CHINCHILLAS
PELNINGA — LENGVA — MALONU
Chinchilla motina su savo vaikais

CHINCHILLA YRA GAMINTOJA PASAULYJE GRAŽIAUSIŲ KAILIŲ
Chinchilla galima auginti jūsų pačių namuose, rūsyje, garaže, ar laisvam kambary. Chinchillos nedvokia ir neturi kenksmingų vabzdžių. Chinchilla kainuoja mažiau kai $3.00 išmaitinti per metus. Daugumas kurie pradėjo nuo tai mažai kaip $1,650 tik prieš keletą metų, dabar jau turi kaimenes, kurios vertos virš $20,000—ir jie tęsia savo reguliarų darbą—tarnybą.
Pamatykit mūsų T.V. parodymą—WBKB Channel 4. Rodoma 9:50 ryte
Dėl pilnesnės informacijos UŽPILDYKITĖ ŠĮ KUPONĄ, o dar geriaus, pamatykite žvėrelius 3716 N. CLARK ST.
GRaceland 7-1700
Atidara nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Šeštad. ir Sekmad. iki 5 val. vak.
CHINCHILLA, INC.
3716 N. CLARK ST., Chicago 13, Ill.
Gentlemen: Send me information about money making possibilities of raising Chinchillas.
Name.....
Address.....
Phone.....

Skaudančių Žaizdu
NUO UŽSISENĖJUSIŲ IR ATVIRŲ ODOS LIGŲ
Tie, kurie kenčia nuo SENŲ, ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsisenėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudžių žaizdų, uždėkite LEGULO Ointment. Jų gydomos ypatybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jas taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jos taipgi pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perplyšimą tarppirščių. Jos yra tinkamos vartoti nuo džiūstančios ir suskilusios odos. Jos yra geros gyduolės nuo visų išviršinių odos ligų. LEGULO Ointment suteiks jums pagalbą nuo nuvargusių, perštamų ir niežinčių kojų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75c., $1.25 ir $3.50. Pirkite vaistinėse Chicagoj ir apylinkėse ir Milwaukee, arba atsiųskite money orderį į —

LEGULO, Department D
4847 W. 14th St., Cicero 50, Ill.

TURIME DIDELĮ PASIRINKIMĄ:

DEIMANTŲ LAIKRODŽIŲ
Brangenybių SIDABRINIŲ INDŲ
SIENINIŲ LAIKRODŽIŲ
RADIO IR TELEVIZIJOS APARATŲ
ir kit. Prekių
Laikrodžiai Pataisomi Specialisto
John A. Kass (Kazakauskas)
Duodama 1 metų Garantija.
JOHN A. KASS
4102 Archer Avenue
(prie Mozart Street)
Tel LAfayette 3-8617
Seniausia Lietuvių Jewelry Krautuvė Brighton Parke
Įsteigta 1915 metais.

ĮDOMIOS KNYGOS
JAU IŠĖJO!
Dr. J. Balio sudarytos

LIETUVIŠKOS PASAKOS
Papuoštos A. VAIČAIČIO ilustracijomis ir P. AUGIAUS viršeliu.
Pasakos suskirstytos skyriais:
1. GYVULINĖS
2. STEBUKLINGOSIOS
3. NOVELINĖS
4. REALINĖS
5. JUMORINĖS
Geras popieris. Graži spauda
230 pusl. Kaina $2.50
Užsakymus su pinigais siųskite:
DRAUGAS,
2334 So. Oakley Ave.
Chicago 8, Ill.

PULASKI BALLROOM
Naujai Perdiem Remontuotas
Šokiai prie gero orchestro
Antr., Penkt., Šešt. ir Sekm.
Atsiveskite draugus ir gimines
1707 S. ASHLAND AVE.
HAymarket 1-9620

PLATINKITE "DRAUGĄ"

GĖLIŲ GRAŽIŲ
PIRKITE IŠ GUŽAUSKŲ
3901 S. Wentworth Ave.
Beverly Hills Floral Co.
STewart 3-2454
HUdson 2-2224

PAMINKLAI TIESIAI IŠ DIRBTUVĖS
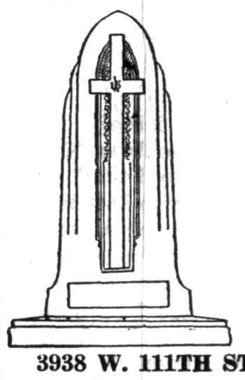
VIENINTĖLĖ LIETUVIŲ PAMINKLŲ DIRBTUVĖ.
Nuo akmens šlifavimo iki raidžių iškalimo ir paveikslų įdėjimo — BITTIN'S ir KAMENSKY'S ekspertų darbas jus patenkins. Dirbtuvė veikia nuo 1902 metų.
Atidara yra visomis dienomis ir visomis valandomis.
MONUMENT WORKS
BITTIN'S AND KAMENSKY'S
3938 W. 111TH STREET Tel. BEverly 8-0005
Pirmoji paminklų dirbtuvė nuo Šv. Kazimiero kapinių vartų

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas GROVEHILL 6-0142
1410 SO. 50TH AVE., CICERO, ILL.
Telefonas TOWNHALL 3-2109
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

SENIAUSIOS IR MODERNIŠKIAUSIOS LIETUVIŲ ĮSTAIGOS
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 SOUTH HERMITAGE AVENUE
Tel. YArds 7-1741 — Bishop 7-9481
4330-34 SOUTH CALIFORNIA AVENUE
Tel. Bishop 7-9719
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
JOHN F. EUDEIKIS
RADIO PROGRAMOS iš stoties WGES (1390 k)
Leidžiama kas šeštadienį nuo 9:15 iki 9:30 val. ryto.

PIRKITE TIESIOG NUO MR. NELSON
— Savininko —
St Casimir Monument Company
3914 West 111th Street
Vienas Blokas nuo Kapinių
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Mieste
Telef. CEdarcrest 3-6335

LIŪDĖSIO VALANDOJ
Šaukite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta.
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarnavimas yra teikiamas dieną ir naktį. Reikale, šaukite mus.
Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dalyse ir tuojau patarnaujama.
LACHAWICZ IR SŪNUS
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
10756 S. MICHIGAN AVE. PUllman 5-1270
PETRAS P. GURSKIS
659 W. 18th STREET Tel. SEeley 3-5711
ALFREDAS VASAITIS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET 710 W. 18th STREET
Telephone: YArds 7-1911
LEONARDAS L. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. PUllman 5-9661
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139
JULIUS LIULEVIČIUS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
LEONARDAS A. EŽERSKIS
1646 W. 46th STREET Tel. YArds 7-0781

Moterų GYVENIMAS

Nr. 4

Redaguoja D. Narutavičiūtė, 2334 So. Oakley Ave., Chicago 8. Telef. VI 7-6640

PAVOJAI LIETUVYBEI

E. SAMIENĖ, Chicago, Ill.

Kuomet mūsų tauta nežmoniškais būdais žudoma tėvynėje, labai aktualus klausimas — lietuvybės išlaikymas išeivijoje. Tas klausimas ypač rūpi moterims-motinoms.

Pats Kristus mylėjo savo tautą ir dėl jos verkė. Verkiame ir mes, į savo tautos Jeruzalę žiūrėdami iš tolo, ir, išblaškyti po platųjį pasaulį, sielojamės dėl tautos gyvybės. Kokie pavojai lietuvybei Amerikoje? (Čia kalbu apie didmies čius, kaip kad Chicaga, kur susispietęs mūsų tautiečių didžiauias skaičius.)

Prieš 30—40 metų, ir dabar

Prieš 30—40 metų daug vilčių dėjome į lietuviškąsias parapijines mokyklas, kurias tais laikais steigėme. Ir, tiesa, jos mums daug padėjo. Tačiau laikai keitėsi, lituanistikos programa susilpnėjo. Dabar naujieji ateiviai deda pastangų lietuvių kalbą sustiprinti mokyklų programoje. Tai gerai. Dar geriau, kad ruošiami lituanistikos kursai, ir linkėtina jų kuo daugiausiai turėti. Pažiūrėkime, kasgi išstūmė lietuvių kalbą iš mūsų pradinių mokyklų? Ogi tie, kurie jose patys lietuvių kalbos mokėsi, t. y., senųjų ateivių vaikai. Pirmiau šio klausimo nebuvo: pristatydavai vaiką į parapijos mokyklą, nori, ar ne, jis būdavo mokomas lietuviškai religijos, gramatikos, žinoma, tiek, kiek šios šalies mokyklų programa leidžia. Ir vaikai, baigę mokyklas, o dar namie kiek prižiūrimi, neblogai lietuviškai kalbėdavo ir lietuviškai galvodavo. Deja, jie patys šiandien, savo vaikus nuvedę, įsako mokytojai jų lietuviškai nemokyti; girdi, mes namie lietuviškai nekalbame, į Lietuvą nevažiuosime, su lietuvių kalba toli nenueisime, tai kam vaikus varginti ir akcentą gadinti? Taip tad iš lengva ir silpnėjo lietuvių kalba lietuvių mokyklose...

Lietuviškumui pavojus dar stipriau pasireiškia 17—20 metų amžiaus jaunuoliuose. To amžiaus sulaukę jie išeina į fabriką, į raštinę, į jaunimą, ir t.t. Skaito, rašo ir mašinėle kala vien angliškai. Lietuviškai tik namie su mamyte žodžiu persimeta. Atsiranda kišenėje pinigų, ir progų visokiems "Good time", o toki "good time" gan dažnai vyksta tarpe svetimųjų. Taigi, aplinka ir veikia mūsų nenaudai. Vaikai, kurie ilgiau pagyvena su tėvais, nors retkarčiais pažavelgia į lietuviškąją spaudą. Bet ar bepažvelgs, kai nuo tėvų atsiskirs?

Kur jaunimas šoka?

Jei pažvelgsime į šiandienius mūsų parengimus — vakarus, pamatysime, kad ten lankosi ir šoka tik iš tremties atvykęs jaunimas. Gi čia augusiųjų tik viena kita pora. O kurgi jie yra? Aišku, jie šoka miesto salėse bei klubuose, nes mūsų salės jiems jau perprastos. Ten ir tremtinių kaskart vis daugiau nueina.

Girdėdama kartą, kaip keletas tremtinių jaunikaičių kviečia čia augusias mergaites eiti pasišokti į "Trianon", neiškentus užklausiau:

— Juk yra lietuvių salių ir šokių, kodėl tad einate kitur?

— O, ten graži salė, geras iš 17—20 žmonių orketras, ir padori publika.

— O kokia ten publika? — pasiteiravau, nors ir pati žinojau.

— Inteligentai, o girtų tai nė nematyti, — gavau atsakymą.

— Tai kodėl nekviečiate tremtinių mergaičių į gražesnes sales? Juk jos jums artimesnės, nei čia augusius? — dar klausinėjau.

— Kad nei jos, nei mes dar nemokame gerai anglų kalbos, tai nuėję jaučiamės perdaug svetimi...

Taip, dabar dar trūksta kalbos, o kai išmoks, tai ir visi ten drąsiai nueis. Nevienas gal ir svetimtautį gyvenimo draugą, ar draugę sau susiras. Gi, po to, — jau tokį lietuvybei teks nurašyti į nuostolius, kaip daugybę mūsų čia augusio jaunimo kad nurašėme...

Gražią salę su dideliu orkestru ir kitais, jaunimui pritaikintais dalykais mes, lietuviai, juk galėtumėm turėti! Nes, kol jaunimas neras pasitenkinimo savųjų tarpe, jo jieškos pas svetimuosius...

Vlada Prosčiūnaitė

Motinos laiškas dukteriai

Prieš dvidešimt trejus metus
pavasario lietus
lašeliais blizgančiais obels žiede virpėjo.
Ir šiltame vakariam vėjuj,
kaip delnas kūdikio švelniam,
tu pirmą kart gyvent akis pravėrei
ir pravirkai.
Tyliam vidurnakty rasoti suposi žiedai
vakariam vėjuj.

Pavasariai viens kitą vijos, tartum paukščiai,
auksiniai rudeniai vis plaukė į aruodus,
ir man dar šiandien rodos,
kad atkakli žiema nė karto nesibeldė
į mūsų židinio duris:
gyvom, šiltom rugiagėlėm žydėjo vis
ir dvelkė vasara tavų akių mėlynė.

O rudenio gūdžiaisiais vakarais,
kai raganų tau kaulėta ranka vaidenosi už langa,
mūs pasaulėlyje skardeno vyturiais
ir upeliu skaidriu čiurleno tavo juokas,
o sutaršytais kūdikio plaukais
mums vilnijo kaitrus rugpiūčio auksas
ir švietė varpos — brandžios ir prinokę...

Nutirpo metų daug giedriai jaukių,
kaip dienos rudenio ankstyvo, —
iš sutaršytų kūdikio plaukų
dvi tamsios kasos susipynė, kaip kaštanai.
Vėlai tą vakarą namų duris pravėrei
ir ištarei: — Kam pykti, mama,
jei parugėm pabraidžiot noriu vakarais?
Juk tu pati kadais
jauna buvai... Man įsisvėrė
knygas nešiot. Nuo jų ir galvą gelia...

Nepasakei tą vakarą labąnakt
ir smilkinių pražilusių nebučiavai,
tiktai girdėjau, kaip gulėdama ilgai
dar niūniavai prancūzišką dainelę...

Praėjo vėl keli pavasariai. Staiga
tu taip puošniai ėmei šukuot kasas kaštano,
ir akys ežero žalsvom gelmėm suspindo.
Birželio vakarą palangėj rymojai svajingai,
atsidusai, švelniai kaip žemuogė nuraudus,
ir ištarei: — Žinai ką, mama...
— Žinau, vaikel. — Ir kam atodūsiai tie skaudūs?
Kaip ir kas vakarą, šiandien Tristanas
sušvilps Izoldai mano tris kartus po langu...

Taip nebegrįžtamai ir greit
visi pavasariai pavandeniui mūjo,
o aš nerimstu vis šiltam vakariam vėjuj
ir tau be reikalo rašau:

kai gausi laišką šį — žinau —
tik atsidusi. „Jau be skaičiaus
vėl tie laiškai, ir vėl mama!
O jau kuri diena
aš nuo ano žalsvų akių
ir nuostabaus romėno veido jaunikaičio
nesu nė žodžio skaičius!..."

Motervs, kurios kalba Jungtinėse Tautose

PASNEKESYS SU ADV. SUZANA ŠALNIENE

Advokatę Suzaną Šalnienę laimingai "sugavau" stotyje. International Federation of Business and Professional Women Tarptautinių reikalų vedėja, Chicagoje atbuvusi savo draugijos kuopų pirmininkių suvažiavimą, belaukdama trau kinio, maloniai sutiko duoti man pasikalbėjimą.

— Kaip ilgai čia konferavote?

— Čia tiktai kelias dienas. Bet iš namų jau išvykau beveik prieš du mėnesiu, ir iki šiol dar nebuvau grįžusi. Lankiausi Europoje. Ten dalyvavau Federacijos tarptautiniam suvažiavime, kaip USA delegatė.

— Ar seniai jau veikiate Federacijoje?

— O, labai seniai. Įstojau prieš kelioliką metų. Ir, galima sakyti, netyčia. Tuo metu apie Federaciją dar nieko nebuvau girdėjusi, ir, iš viso, nebuvau pasiryžusi į jokią draugiją stoti, nes buvau labai užimta darbais. Bet, turėjau vieną gerą draugę — teisėją, kuri pirmininkavo Federacijos skyriui Bostone. Pakvietė ji mane vieną sykį atsilankyti į posėdį, tuo metu, kai Federacija seimavo. Tuo būdu, per kelias dienas susipažinau su Federacijos idėjomis ir darbais. Man visa labai patiko, ir prisirašiau. Po to teko man pačiai pirmininkauti Bostone, o vėliau Massachusetts.

— O kasgi yra toji Federacija ir ko ji siekia?

— Tai yra visas "baltojo kalnierėlio" profesinės darbininkės apjungianti organizacija. Ją sudaro įstaigų tarnautojos, įvairios laisvųjų profesijų atstovės ir didelė dalis augštąjį mokslą baigusiųjų moterų. Federacija Amerikoje turi apie 200,000 narių, ir skyrius, arba kuopas kiekviename didesniame mieste. Tikslas — padėti moterims jų profesinio darbo kelyje. Federacija budriai seka visus valstybės įstatymus, liečiančius moterų darbą, intervenuoja valdžios įstaigose, jei būna ruošiamas koks moterų darbui nepalankus įstatymas, teikia moterims juridinių patarimų profesinio darbo reikalais.

— Ar tai nėra socialistiška organizacija?

— Visiškai ne. Federacija yra tikrai nepartinė. Siekdama savo tikslų, stengiasi bendradarbiauti su abiem krašto politinėm partijom, kad abiejose susirastų paramos. Be to, Federacija yra vienintelė moterų organizacija Amerikoje, kuri turi balsą Valstybės Departamente, Jungtinėse Tautose ir Marshall'o Plano Organizacijoje (ECA). Pažinus Europos panašias moterų organizacijas, susidarė įspūdis, kad ten priklausomumas politinėms partijoms daug žymesnis, negu pas mus.

— Su kokiom užsienio organizacijom Federacija palaiko ryšius?

— Esame fraternaliniuose santykiuose su daugeliu tarptautinių moterų organizacijų. Jų tarpe ir su Internacionaline Moterų Lyga Ženevoje, kuriai ir lietuvės priklauso. Santykiams palaikyti, vykdomos tarptautinės konferencijos.

— Turbūt, dažnai tenka tam stai jose dalyvauti?

— Taip. 1936 m. buvau pasiųsta tarpe 12 delegačių į Paryžių. O dabar buvau viena iš 2-jų delegačių Belgijoje, Scheveningene, Tarptautinėje Konferencijoje, kuri vyko birželio 26—28 d.

— Kaip patiko Belgijoje?

— Buvau pajūryje, ir ten man pasirodė truputį panašu į Lietuvą. Patiko individualus skonis, pasireiškiąs kiekvieno namelio statyboje, rūpestingumas, su kuriuo supilamos terasos, ar pastatomos stiklinės užuovėjos priešais namus. Beje, turtuolių apgyventose vietose ten matosi žymiai daugiau, negu čia. Bet, šalia to, ir daug paprastumo. Štai, Knokke paplūdymyje turistų patogumui išnuomuojami dviviečiai dviračiai — pajūrio keliais važinėti. Aš su savo kompanijone ten tokiu dviračiu taip pat daug mylių suvažinėjau. Pabandėm juokais, patiko, — na, ir leidomės pakrantėmis.

— Kokiose miestuose dar buvote apsilankiusi?

— Prieš atvykdama į Belgiją, buvau sustojusi Anglijoje. Londone tuo metu kaip tik vyko tragiškųjų birželio deportacijų minėjimas. Jis buvo ytin įspūdingas. Įtakingi anglų aristokratai bei politikieriai buvo pakviesti paskaitų skaityti. Vėliau visa tai plačiai buvo aprašyta spaudoje.

— Kur dar lankėtės?

— Žaviajame Paryžiuje tegalėjau sustoti dviem valandom: skubėjau į konferenciją Chicagoje. Čia buvo vykdomi svarbūs nutarimai dėl Federacijos veiklos artimoje ateityje.

— Ar tai Federacijos paslaptys?

— Žinoma! Jums gal viena jų bus įdomi; nutarėme visų USA miestų skyriuose pravesti energingą akciją dėl Genocido Konfencijos priėmimo.

— Sakėte, kad Federacija nepolitiška. Betgi čia yra ryšys su politika!

— Jūs manęs nesuprantate. Aš sakiau, nepartinė. Bet politika mums — moterims rūpi! Tokios didelės reikšmės dalykas, kaip Genocido Konvencija, turėtų rūpėti visiems. Dė to ir ryžomės pradėti agitaciją už Konvencijos pravedimą.

— Toksai Federacijos veikimas tikriausiai visoms lietuvėms pasirodytų labai simpatingas. O, sakykite, ar galėtų lietuvės įeiti į Federaciją?

— Jeigu tik norėtų. Galėtų įeiti į amerikoniškąsias kuopas, arba sudaryti atskirą kuopą. Kaip tautinė mažuma, netgi galėtų bandyti pravesti savo atstovę į valstybinius posėdžius.

D. Narutavičiūtė

Kai aš tėvynę praradau iš savo akių, aš ją suradau savo širdyje.

—H. Heine

JAM GĖDA IR MAN GĖDA

Liepos mėn. 14 d. "Draugo" kultūriniame priede perskaičiau Dr. A. Šerkšno straipsnį apie vaikų nuodyjimą kinais, televizija ir comics'ais. Man atrodo, kad tai yra mūsų auklėjimo skaudamiausioji vieta. Ypač sunku yra kovoti mokytojui vienam prieš vaikų nuodus, jei jam į pagalbą neateina vaikų tėvai.

Sykį užtikau pertraukos metu vieną 8-rių metų vaikutį beskaitantį "comics'us". Paklausiau jį, ar galėtų tai, ką skaito, išversti į lietuvių kalbą? Atsakė "ne". Paklaustas, dėl ko negalėtų, atvirai pasiaiškino: "man gėda". Pasižiūrėjau, kokią ten istoriją vaikas skaito. Buvo tai indėnų istorija, ačiū Dievui nieko pornografiško. "Tai kodėl tau gėda versti?" —teiravausi. "Kad ta istorija labai kvaila" — dar labiau susigėdo vaikutis. "Tai neskaityk, jei kvaila", — sakau jam. "O kad labai įdomu."

Kitą dieną vėl užtikau tą pat vaiką, skolinantį "comics'us" kitiems. Paklausiau, ar jam jie priklauso. "Taip, man mama leidžia comics'us pirktis", — atsakė vaikas. Pasijutau nugalėta. Jeigu kvailieji "comics'ai" yra taip įdomūs, ir dar mama juos pirkinėti leidžia, tai kaipgi drausi?

Tą dieną daviau vaikams įminti daugybę mįslių, pasakojau humoristinių pasakaičių. Vaikai buvo nepaprastai susidomėję. Vienas mane klausė, iš kur jų tiek daug žinau. Paaiškinau, kad iš lietuviškų knygų: paraginau vaikus įsigyti. Pietario "Lapės Pasaką", susitaupant centus, gaunamus saldumynams ir "comics'ams" pirktis. Keli vaikai pasiryžo, o kiti ėmė prašyti kitokių knygų, nes jie "Lapės Pasaką" jau mintinai žiną. Tada man pasidarė gėda, kad neturėjau ko vaikams pasiūlyti. Lietuviškų knygų naujos laidos neišleidžiamos, leidėjai bijo, kad niekas jų nepirks, gi motinos lengva ranka dalina pinigus bevertėms, ar net žalingoms vaikų pramogoms, nepagalvodamos, kad kitur nukreipus tuos pat centus, jų kūdikiai bus apsaugoti nuo nuodų ir pagrindai bus padėti tremties kultūriniam auklėjimui.

Lietuviškosios Mokyklos Mokytoja

Šį straipsnį gavus, išėjo iš spaudos Dr-o J. Balio "Lietuviškos Pasakos". Kai skaitytojai ims patys knygų jieškoti, leidėjai mažiau bijos rizikos jas leisti. Tad, pirkime knygas — tada jų vis daugės.

—Red.

Lietuvos Augštojo Mokslo Moterų Sąjunga

ONA KRIŠČIŪNIENĖ, Chicago, Ill.

Radus "Moterų Gyvenime", šeštadieniniam "Drauge" priede, susidomėjimą Lietuvos Augštojo Mokslo Moterų Sąjungos narėmis, bei prašoma to skyriaus redaktorės, rašau, kiek atsimenu, bei pasikalbėjus su dr. Kalvaityte-Karveliene apie šią Sąjungą.

L. A. M.M. Sąjunga įsikūrė berods 1929 metais. Pirmąją jos valdybą sudarė: dr. Tumėnienė — pismininke, dr. Kalvaitytė - Karvelienė — vicepirmininkė, dr. Purėnienė, dr. Kamberytė ir Maksimovienė. Toliau, laikui bėgant, jai iš eilės vadovavo: teis. Jackevičaitė, O. Krikščiūnienė ir Šulčiuvienė. Paskutinis susirinkimas, jau nelegalus, įvyko pirmosios bolševikų okupacijos laikotarpyje, mirus G. Petkevičaitei, Sąjungos garbės narei.

Draugijos svarbiausi tikslai buvo būti sargyboje moterų teisių, ginti savo profesijos reikalus ir atstovauti Lietuvos profesionales moteris užsienyje. Kadangi L. A. M. M. Sąjunga buvo tarptautinės organizacijos narys, siekdama nustatytų tikslų Sąjunga veikė arba viena, arba glaudžiai bendradarbiaudama su "Moterų Taryba", Katalikių Moterų Sąjunga, Absoliucionistų Draugija etc., kur L. A. M. M. Sąjungos vadovybė veikė, duodama iniciatyvos, rašydama memorandumus ir prašymus.

Pora pavyzdžių iš tokios veiklos. Pvz. buvo reaguota, kada, darant mokyklų reformą, buvo siūlymų susiaurinti mergaičių gimnazijų programą. Moterys, bijodamos, kad tas gali apsunkinti mergaičių įstojimą į universitetą, sulaikė vyriausybę nuo to žingsnio. Kada buvo išleistas įstatymas, kad vyrui uždirbant, rodos, 750 litų, moteris negali turėti apmokamo darbo, L.A.M.M. Sąjunga, kartu su Moterų Taryba ir Katalikių Moterų Sąjunga pareikalavo tą įstatymą perredaguoti ta prasme, kad jei vyras ar moteris uždirba daugiau 750 litų, tai antrasis šeimos narys negali turėti apmokamo darbo.

Su užsieniu Sąjunga palaikė ryšius, ir retkarčiais dalyvaudavo Tarptautinės A. M. M. Sąjungos suvažiavimuose vesdama plačius susirašinėjimus su Tarptautiniu Sąjungos centru ir tuo būdu teikiamos pasauliui platesnes žinias apie Lietuvą.

Sąjungos labai veiklus narys ir patarėjas buvo dr. Kalvaitytė-Karvelienė, kuri ėjo ir pareigas "užsienio reikalų ministro", kaip ją dažnai vadino valdybos narės. Be jos aktyviai dalyvavo p. p. Novickienė, dr. Galdikienė, Gudavičienė, Armavičenė ir daug kitų.

Gyvenimas turėtų būti nuolatinis auklėjimasis **G. Flaubert**

MAMYTEI IR DUKRYTEI

Šių gražių suknelių iškarpas jums atsiųs Marian Martin, c/o Draugas, Pattern Dept. P. O. Box 6740, Chicago 80, Ill. Pridėkite 30 ct., pilną savo adresą ir savo nešiojamų rūbų numerius.